

การจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลู
อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

กนกวรรณ อรรถบุตร

การศึกษาอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

SOLID WASTE MANAGEMENT BY PARTICIPATION OF PEOPLE IN HUAI PLU
SUBDISTRICT AREA NAKHON CHAI SI DISTRICT NAKHON PATHOM

Kanokwan Akkaboot

Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Public Administration
College of Innovation Management
Rajamangala University of Technology Rattanakosin
Academic Year 2019

Copyright of Rajamangala University of Technology Rattanakosin

การจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลู
อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

กนกวรรณ อรรคบุตร

การศึกษาอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

SOLID WASTE MANAGEMENT BY PARTICIPATION OF PEOPLE IN HUAI PLU
SUBDISTRICT AREA NAKHON CHAI SI DISTRICT NAKHON PATHOM

Kanokwan Akkaboot

Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Public Administration
College of Innovation Management
Rajamangala University of Technology Rattanakosin
Academic Year 2019

Copyright of Rajamangala University of Technology Rattanakosin

ใบรับรองการศึกษาอิสระ
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ชื่อการศึกษาอิสระ การจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่
ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
ชื่อผู้วิจัย นางสาวกนกวรรณ อรรถบุตร
วิชาเอก นวัตกรรมการบริหารและการจัดการธุรกิจ
อาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ดร.ฐิติมา ให้อำยอง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีอนุมัติให้การศึกษาอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

..... ผู้อำนวยการวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
(รพี ม่วงนนท์)

คณะกรรมการสอบการศึกษาอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รศ.ดร.วัชรินทร์ อินทพรหม)

..... กรรมการ
(รศ.ดร.เพ็ญศรี ฉirinง)

..... กรรมการ
(ผศ.ดร.ฐิติมา ให้อำยอง)

Independent study Certificate
Collage of Innovation Management
Rajamangala University of Technology Rattanakosin

Independent study Title Solid waste management by participation of people in
Huai Plu Subdistrict area Nakhon Chai Si District Nakhon
Pathom

Researcher Miss Kanokwan Akkaboot

Major Innovative Public Administration and Management

Advisor Asst prof. Thitima Holomyong, D.P.A.

Rajamangala University of Technology Rattanakosin approved this Independent study in partial fulfillment of the requirements for the Degree of Master of Public Administration.

.....
(Rapee Moungnont, M.B.A) Director, college of Innovation
Management

Independent study Committee

..... Chairperson
(Assoc.Prof. Wacharin Intaprom, Ph.D.)

..... Member
(Assoc.Prof. Pensri Chirinang, Ph.D.)

..... Member
(Asst.Prof. Thitima Holomyong, D.P.A.)

ชื่อการค้นคว้าอิสระ	การจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
ชื่อผู้วิจัย	นางสาวกนกวรรณ อรรคบุตร
ชื่อปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผศ.ดร.ฐิติมา ให้อำยอง
ปีการศึกษา	2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประเมินระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม และ (2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของ ประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

วิธีดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างคือประชาชนจำนวน 345 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า (1) ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง และ (2) ประชาชนที่มีระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือนที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม การจัดการขยะมูลฝอย

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

Independent Study Title	Participatory Solid Waste Management of the Residents in Huai Phlu Sub-district, Nakhon Chai Si District, Nakhon Pathom Province
Author	Miss Kanokwan Akkaboot
Degree	Master of Public Administration
Advisor	Asst. Prof. Thitima Holomyong, D.P.A.
Academic Year	2019

Abstract

The objectives were to; assess the participation level in the solid waste management of the residents in Huai Phlu sub-district, Nakhon Chai Si district, Nakhon Pathom province; and compare the participation level in solid waste management by personal factors of the residents in Huai Phlu sub-district.

This quantitative study employed a questionnaire to collect the data. Samples included 345 residents. The obtained data were statically analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and one-way ANOVA.

Results revealed that; the residents' participation level in the solid waste management was rated moderate; and the residents that differed in educational levels and monthly incomes had different participation levels in the solid waste management at the .05 significance level.

Keywords: participation, solid waste management

Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษา อีศระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาของ ผศ.ดร.ฐิติมา ให้อายอง ซึ่งเป็นอาจารย์ในฐานะที่ปรึกษาการศึกษาอีศระที่กรุณาให้คำปรึกษาและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆพร้อมให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์กระทั่งทำการศึกษาอีศระนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณครอบครัวที่เป็นกำลังใจ ส่งผลให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และขอบคุณทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวถึง ที่ได้ให้คำแนะนำ แนวทางเพื่อการศึกษาอีศระฉบับนี้ มาไว้ ณ ที่นี้ด้วย

สุดท้ายขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ที่เป็นแหล่งให้เรียนรู้ชีวิตและสังคมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับปริญญาโท ทั้งนี้ เพราะองค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งที่ทำให้การศึกษาสำเร็จลงอย่างสมบูรณ์ในทุกๆด้าน

กนกวรรณ อรรคบุตร

มีนาคม 2563

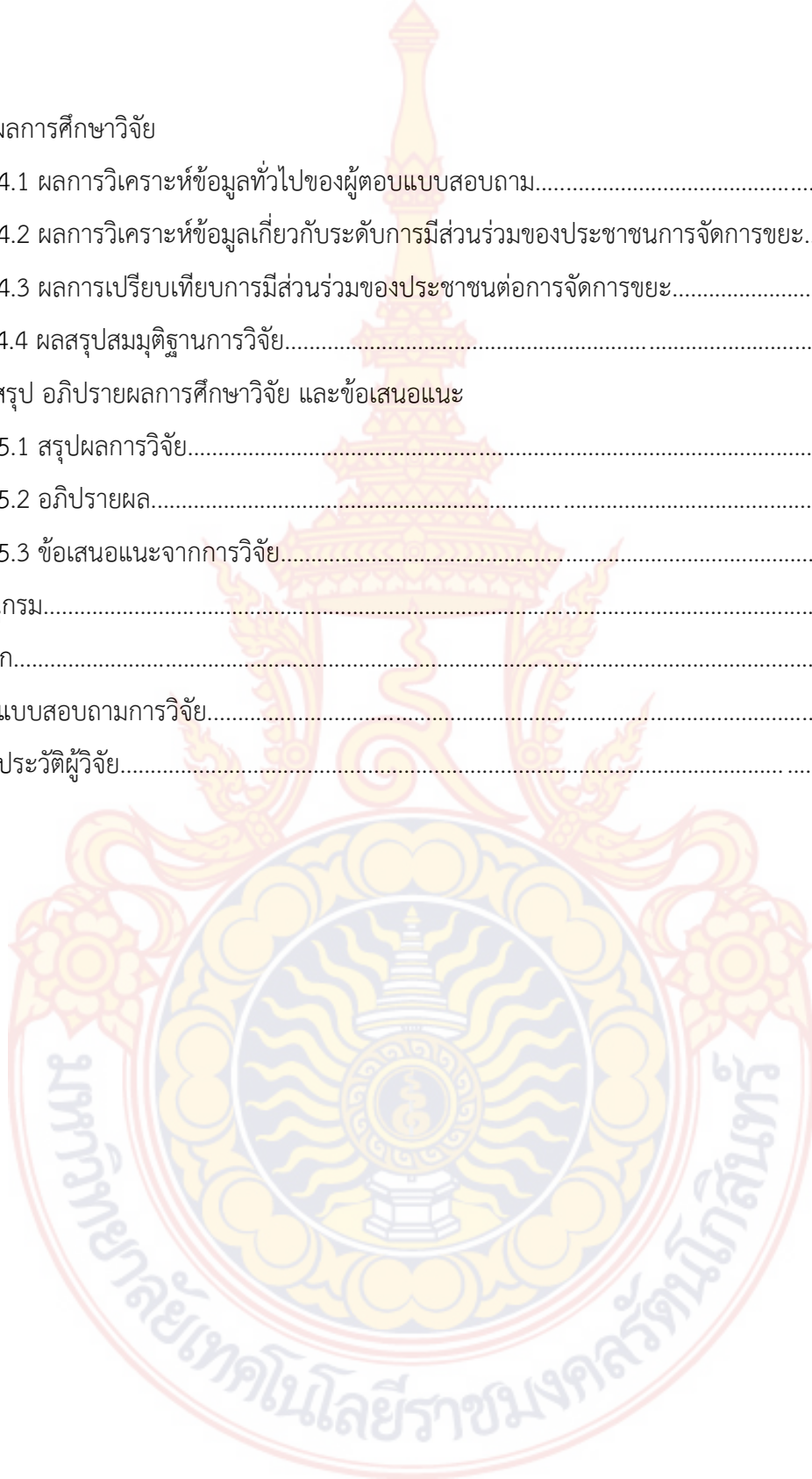

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(2)
กิตติกรรมประกาศ.....	(3)
สารบัญ.....	(4)
สารบัญตาราง.....	(6)
สารบัญภาพ.....	(8)
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	3
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
1.4 สมมติฐานการวิจัย.....	3
1.5 ขอบเขตการวิจัย.....	3
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	6
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการขยะ.....	17
2.3 ข้อมูลทั่วไปของตำบลห้วยพลู.....	21
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	33
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	34
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
3.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	36
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษาวิจัย	
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	39
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนการจัดการขยะ.....	41
4.3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะ.....	46
4.4 ผลสรุปสมมุติฐานการวิจัย.....	52
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลการศึกษาวิจัย และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	53
5.2 อภิปรายผล.....	54
5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	59
บรรณานุกรม.....	61
ภาคผนวก.....	63
แบบสอบถามการวิจัย.....	64
ประวัติผู้วิจัย.....	74

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ชื่อหมู่บ้านภายในตำบลห้วยพลู.....	22
2.2 ข้อมูลจำนวนประชากรในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลูมีจำนวนประชากร.....	23
2.3 ช่วงอายุและจำนวนประชากร.....	23
2.4 แผนปฏิบัติการขยะมูลฝอยชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562.....	27
3.1 การคำนวณสัดส่วนระหว่างจำนวนประชากรและจำนวนตัวอย่างของประชากร.....	35
4.1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล.....	39
4.2 การจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ในภาพรวม.....	41
4.3 การจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ.....	42
4.4 การจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ.....	43
4.5 การจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์.....	44
4.6 การจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล.....	45
4.7 การเปรียบเทียบมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ.....	46
4.8 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ.....	46
4.9 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามระดับการศึกษา.....	47
4.10 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการ จัดการขยะมูลฝอย ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์เป็นรายคู่ที่มีระดับการศึกษา ต่างกันด้วยวิธีของ LSD.....	48
4.11 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรีจังหวัดนครปฐมจำแนกตามอาชีพ.....	49

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.12 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	49
4.13 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เป็นรายคู่ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันด้วยวิธีของ LSD.....	50
4.14 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย.....	51

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 เปรียบเทียบระยะเวลาการตัดสินใจแต่ละฝ่ายกับการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	15
2.2 แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขต.....	21

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาขยะมูลฝอยในประเทศไทยยังคงเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญเพราะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชนทุกระดับชั้นและจากปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศในปี 2560 ประมาณ 27.40 ล้านตัน หรือ 75,046 ตันต่อวันเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.26 จากปี 2559 เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากร การขยายตัวของชุมชนเมือง พฤติกรรมการบริโภคของประชาชน ตลอดจนการท่องเที่ยวซึ่งมีนักท่องเที่ยวกว่า 30 ล้านคนในปี 2560 ในขณะที่อัตราการเกิดขยะมูลฝอยต่อคนลดลงจาก 1.14 กิโลกรัม/คน/วัน ในปี 2559 เป็น 1.13 กิโลกรัม/คน/วัน ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นเป็นขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร ประมาณ 4.88 ล้านตัน (ร้อยละ 18) และในพื้นที่ 76 จังหวัด ประมาณ 22.52 ล้านตัน (ร้อยละ 82) (กรมควบคุมมลพิษ, 2560 หน้า 23)

การจัดการขยะมูลฝอยใน 2560 เมื่อเปรียบเทียบกับ ปี 2559 ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้นร้อยละ 22 จาก 9.57 ล้านตัน เป็น 11.7 ล้านตัน หรือ 32,069 ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 42.7 ของปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนทั้งหมด ขยะมูลฝอยอีกส่วนถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้นร้อยละ 47 จาก 5.8 ล้านตัน เป็น 8.52 ล้านตัน หรือ 23,320 ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 31 ของปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนทั้งหมดโดยการคัดแยก ณ ต้นทางและนำกลับไปใช้ประโยชน์ผ่านกิจกรรมต่างๆ อาทิ การคัดแยกเพื่อขายให้กับร้านรับซื้อของเก่าหรือซาเล้ง ธนาคารขยะกิจกรรมขยะแลกไข่และตลาดนัดขยะมูลฝอยชุมชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดอย่างไม่ต้องลดลงร้อยละ 39 จาก 11.69 ล้านตัน เป็น 7.18 ล้านตัน หรือ 19,657 ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 26 (กรมควบคุมมลพิษ, 2560, หน้า 23)

จากความเจริญของเศรษฐกิจที่เติบโตอย่างรวดเร็วจนทำให้ขาดการบริหารจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพและพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) หลายแห่งยังไม่ปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมเมือง ทำให้การจัดการขยะยังไม่มีพื้นที่รองรับสำหรับกำจัดขยะมูลฝอยมีการคัดค้านโครงการจัดการขยะจากประชาชน ขาดความร่วมมือ ความรู้ ความเข้าใจตั้งนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งจึงมีการกำจัดขยะมูลฝอย ด้วยวิธีการการนำไปเทกองกลางแจ้ง (Open Dump) หรือเผากลางแจ้ง (Open Burning) ซึ่งเป็นการกำจัดขยะซึ่งไม่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชนตามมาเช่นปัญหากลิ่นเหม็นน้ำเสียปนเปื้อนสู่แหล่งน้ำผิวดินและแหล่งน้ำใต้ดินเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคเกิดมลพิษทางอากาศและปัญหาน้ำท่วมขังเพราะขยะไปอุดตันท่อระบายน้ำเป็นต้นปัญหาขยะมูลฝอยจึงเป็นปัญหาที่ควรดำเนินการแก้ไขเร่งด่วน ดังนั้นคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เห็นความสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอยที่ทุกภาคส่วนต้องร่วมกันแก้ไข

จึงได้กำหนดให้การแก้ไขปัญหายยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติและเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557 ได้มีมติเห็นชอบ Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอและเพื่อให้สามารถดำเนินการในการขับเคลื่อนการดำเนินการแก้ไขปัญหายยะมูลฝอยของประเทศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงได้บูรณาการแผนบริหารจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัดทั้ง 77 จังหวัด (รวมกรุงเทพมหานคร) และจัดทำเป็นแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564) เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) โดยแนวคิดในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายประกอบด้วยลดการเกิดขยะมูลฝอยหรือของเสียอันตรายที่แหล่งกำเนิดการนำของเสียกลับมาใช้ซ้ำและใช้ประโยชน์ใหม่ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิตของภาคการผลิตรวมทั้งลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอยเพื่อให้เกิดการจัดการขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืนต่อไปขยะมูลฝอยที่ได้จากการคัดแยกจะถูกนำไปใช้ประโยชน์ใหม่ส่วนที่เหลือจะนำไปกำจัดโดยวิธีการที่ถูกหลักวิชาการเพื่อป้องกันและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมส่วนการนำไปผลิตเป็นพลังงานถือเป็นผลพลอยได้โดยส่งเสริมให้ภาคเอกชนหรือรัฐวิสาหกิจมาลงทุนหรือร่วมลงทุนตามความเหมาะสมและแผนแม่บทดังกล่าวเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้วองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจหน้าที่โดยตรงตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายรวมทั้งหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจะใช้แผนแม่บทเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน (ที่มา : แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564) กรมควบคุมมลพิษ)

ในปีงบประมาณ พ.ศ 2560 จังหวัดนครปฐมมีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้น 442,390.95 ตัน หรือ 1,212.03 ตันต่อวัน กำจัดอย่างถูกต้อง 243,006.05 ตัน (ร้อยละ 54.93) (ที่มา: สำนักงานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม) เพื่อให้เป็นไปตามกรอบและทิศทางในการดำเนินการของแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564) ในการแก้ไขปัญหายยะมูลฝอยและของเสียอันตรายของประเทศ ซึ่งมีสาระสำคัญให้เกิดการจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม มุ่งสู่การแก้ไขปัญหายยะอย่างยั่งยืน

จังหวัดนครปฐมได้ตระหนักถึงปัญหายยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจังหวัดนครปฐมจึงได้ดำเนินการขับเคลื่อนภายใต้แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี 2561 ให้บังเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในกระบวนการกำหนดนโยบายที่เหมาะสมกับพื้นที่เพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ในการดำเนินการแก้ไขปัญหายยะมูลฝอยให้บรรลุเป้าหมายชุมชนตำบลห้วยพลู จึงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ โดยให้กำหนดนโยบายการจัดการขยะมูลฝอย ที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ให้มากยิ่งขึ้น จึงจะสามารถลดปริมาณขยะลงได้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานของรัฐที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และมีอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นรวมทั้งเรื่องรักษาความสะอาด และที่สาธารณะในชุมชน จึงเป็นบริการสาธารณะด้านการบริหารจัดการขยะเบื้องต้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง โดยใช้บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบกับกระทรวงมหาดไทยได้แจ้งแนวทางการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” และจังหวัดนครปฐม ได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การดูแลรักษาความสะอาด

และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง จึงเป็นการส่งเสริมสนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เมืองเกษตรและอุตสาหกรรมปลอดภัย แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรมศูนย์กลางการศึกษา และประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี” และเป็นหน้าที่ที่องค์กรบริหารส่วนตำบล ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย (2) รักษาความสะอาด ของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวและการที่ผู้วิจัยได้พบปัญหาการมีส่วนร่วมของ ประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของพื้นที่ในตำบลห้วยพลู พื้นที่ในตำบลห้วยพลูเป็นพื้นที่เกษตรกรรม การกำจัดขยะยังเป็นวิธีที่ผิด เช่นกระป๋องยาฆ่าแมลง ซึ่งเป็นขยะอันตราย ประชาชนในพื้นที่ยังกำจัดขยะ ด้วยวิธีไม่ถูกตามกระบวนการของการกำจัดขยะมูลฝอย ทางองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลู และผู้นำใน พื้นที่จึงมีโครงการ และแผนปฏิบัติการในการกำจัดขยะมูลฝอย อย่างถูกวิธี เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มี ความรู้ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกในการกำจัดขยะ และการคัดแยกขยะให้ถูกวิธี แต่ประชาชนในพื้นที่ให้ ความสนใจและความมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของพื้นที่ในตำบลห้วยพลูน้อยมาก ผู้วิจัยจึงสนใจที่ จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของพื้นที่ในตำบลห้วยพลู เพื่อนำผล การศึกษาไปเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรของตำบลห้วยพลู และจากการศึกษาครั้งนี้เพื่อไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุง แก้ไขในการบริหารจัดการขยะเบื้องต้น และให้บรรลุเป้าหมายเป็นไปแผนพัฒนายุทธศาสตร์จังหวัดนครปฐม และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ประชาชนตำบลห้วยพลูเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัย ศรี จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับใด

1.2.2 การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลูอำเภอ นครชัย ศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันหรือไม่

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อประเมินระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วย พลู อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

1.3.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของ ประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วย พลู อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐมจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

1.4 สมมติฐานการวิจัย

1.4.1. การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลูอยู่ในระดับต่ำ

1.4.2 ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยที่ต่างกัน มีส่วน ร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลูแตกต่างกัน

1.5 ขอบเขตการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนใน พื้นที่ตำบลห้วยพลู อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องจึงประกอบด้วย แนวคิด ทฤษฎี

เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป 6 ด้าน ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อยู่อาศัย

ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย 4 ด้าน ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

1.5.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีประชากรรวมทั้งสิ้น จำนวน 2,527 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างได้จากการคัดเลือกกลุ่มประชากรโดยการใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้มีทั้งสิ้นจำนวน 345 คน

1.5.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในพื้นที่ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

1.5.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาตั้งแต่เดือนเมษายน – พฤศจิกายน 2562

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยการกระจายโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติที่จะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1.1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการหาสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชน โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมเพื่อกำหนดแผนปฏิบัติการด้านการบริหารจัดการขยะชุมชน และโครงการหรือกิจกรรม การรับรู้ข่าวสารและวิธีการแนวทางการบริหารจัดการขยะแบบครบวงจรขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะใช้ดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนและชุมชน

1.2. การมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนงานโครงการหรือกิจกรรมรณรงค์และร่วมเก็บขยะมูลฝอยในชุมชน มีส่วนร่วมคัดแยกประเภทขยะ

1.3. การมีส่วนร่วมของประโยชน์ที่ได้รับ หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดขยะมูลฝอย เช่น ขวดพลาสติก ขวดแก้ว หรือถุงพลาสติกที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่ นำขยะมูลฝอยจากครัวเรือนมาทิ้งลงถังขยะของเทศบาล มีการคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือน แล้วนำไปขายเพื่อเพิ่มรายได้และไม่ทิ้งขยะลงลำคลอง ทำให้เกิดความสะอาดแก่ชุมชน

1.4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติ หมายถึงคือ ประชาชนเข้าร่วมในการตรวจสอบติดตามประเมินผลการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน

2. ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่มีชื่อในทะเบียนราษฎรในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

3. ขยะหรือขยะมูลฝอย (Solid waste) หมายถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถุงพลาสติกที่ใส่อาหาร เศษวัสดุ ชากสัตว์ หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่สัตว์เลี้ยงหรือที่อื่น และหมายความรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษ หรืออันตรายจากชุมชนหรือครัวเรือน ยกเว้นวัสดุที่ไม่ใช้แล้วของโรงงานซึ่งมีลักษณะและคุณสมบัติที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

4. ขยะย่อยสลาย (Compostable waste) หมายถึง ขยะที่เน่าเสียและย่อยสลายได้เร็ว สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้ เช่น เศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้ เศษเนื้อสัตว์ เป็นต้น

5. ขยะรีไซเคิล (Recyclable waste) หมายถึง ขยะของเสียบรรจุภัณฑ์ หรือวัสดุเหลือใช้ ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้โดยการนำมาแปรรูปเป็นวัตถุดิบในกระบวนการผลิตหรือใช้สำหรับผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ เช่น แก้ว กระดาษ กระจก เครื่องดื่ม กล่องนม UHT เศษพลาสติก เศษโลหะ อลูมิเนียม เป็นต้น

6. ขยะอันตราย (Hazardous waste) หมายถึง ขยะที่มีองค์ประกอบหรือปนเปื้อนวัตถุอันตรายต่างๆ ซึ่งได้แก่ วัตถุระเบิด วัตถุไวไฟ วัตถุมีพิษ วัตถุที่ทำให้เกิดโรค และพวกเคมีภัณฑ์หรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล พืช สัตว์หรือสิ่งแวดล้อม เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดไฟฟลูออเรสเซนต์ แบตเตอรี่โทรศัพท์เคลื่อนที่ ภาชนะบรรจุสารกำจัดศัตรูพืช กระจกสเปรย์บรรจุสีหรือสารเคมี เป็นต้น

7. การใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย (Waste utilization) หมายถึง การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ในรูปแบบต่างๆ เช่นการแปรรูปใช้ใหม่ การใช้ซ้ำ การใช้ประโยชน์ด้านพลังงาน การหมักปุ๋ย และการนำขยะมูลฝอยมาเป็นเชื้อเพลิงแข็ง เป็นต้น

8. การใช้ซ้ำ (Reuse) หมายถึง การนำขยะรีไซเคิล ของเสียบรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้อีกในรูปลักษณะเดิมโดยไม่ผ่านการแปรรูปหรือแปรสภาพ

9. การแปรรูปใช้ใหม่ (Recycling) หมายถึง การนำขยะรีไซเคิล ของเสียบรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้มาแปรรูปเป็นวัตถุดิบในกระบวนการผลิตหรือเพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่

10. การหมักทำปุ๋ย (Composting) หมายถึง การนำเอาขยะมูลฝอยที่ย่อยสลายได้มาแปรสภาพโดยวิธีการหมัก โดยอาศัยกระบวนการทางชีวภาพของจุลินทรีย์ ในการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุ

11. การจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง การปฏิบัติที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลูให้มีระบบ สร้างมาตรฐานในการจัดการขยะมูลฝอย

12. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง กระบวนการที่รัฐที่ส่งเสริม สนับสนุนและสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการจัดการขยะมูลฝอย

13. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลู

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา จะนำเสนอ 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ส่วนที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

ส่วนที่ 3 ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ส่วนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

คำว่า“ชุมชน”(Community) ตามพจนานุกรมOxford Advanced Learner’s Dictionary of Current English ได้ให้ความหมายของชุมชนว่า หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แห่งหนึ่ง มีความรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกัน มีศรัทธา ความเชื่อ เชื้อชาติ การงาน หรือมีความรู้สึกนึกคิด ความสนใจที่คล้ายคลึงกัน มีการเกื้อกูลการเป็นอยู่ร่วมกัน ในภาษาไทยใช้อีกคำหนึ่งว่า “ประชาคม” แต่ไม่ได้รับความนิยมเท่ากับคำว่า “ชุมชน” อาจจะสรุปความหมายหรือคำจำกัดความ ในหลายกรณีและหลายความหมาย ตามนักคิดบุคคลสำคัญได้พยายามให้นิยามความหมายเอาไว้ ดังนี้

Olsen ให้ความหมายไว้ว่า “ชุมชน” หมายถึง องค์การทางสังคมประเภทหนึ่ง ประกอบด้วยพื้นที่บริเวณหนึ่งซึ่งบรรดาสมาชิกตอบสนองความต้องการพื้นฐานส่วนใหญ่ และแก้ไขปัญหาส่วนใหญ่ ในชุมชนของตนเองได้

Sanders ให้ความหมายไว้ว่า “ชุมชน” เป็นกลุ่มบุคคลหลาย ๆ กลุ่มมารวมกันในบริเวณเดียวกัน ภายใต้กฎหมายหรือข้อบังคับอันเดียวกันมีการสังสรรค์กัน มีความสนใจร่วมกัน มีวัฒนธรรมเดียวกันและมีพฤติกรรมเหมือนๆ กัน

Poplin ให้ความหมายไว้ว่า “ชุมชน” หมายถึง กลุ่มคนที่มีการร่วมมือกัน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชนร่วมกัน มีการสมาคมแบบเผชิญหน้ากัน มีความสนิทสนมรู้จักกันเป็นอย่างดี Baker Brownell ได้ให้ความหมายของชุมชนไว้หลายประการ ซึ่งสรุปได้ว่า “ชุมชน คือ การกระทำที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความร่วมมือ ร่วมใจ ความรู้สึกเป็นเจ้าของ เป็นสังคมที่ตนรู้จักกัน อย่างใกล้ชิดและสนิทสนม”

Peck ให้ความหมายว่า “ชุมชน คือ ปัจเจกชน ซึ่งเรียนรู้ถึงสื่อสัมพันธ์ด้วยความซื่อสัตย์ และเป็นผู้มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันอย่างแน่นแฟ้น และมีความสัมพันธ์ร่วมกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่จะร่วมสุขร่วมทุกข์ และเกื้อกูลกัน โดยมองว่า ชุมชนที่ดีนั้น ไม่ใช่จะเกิดขึ้นได้อย่างง่ายดาย หรือ ไม่ได้เกิดขึ้นและดำรงอยู่อย่างง่าย ๆ เพราะชุมชนนั้นจะต้องมีเป้าหมาย และการที่จะไปสู่เป้าหมาย นั้นจะต้องหาหนทางด้วยการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน ด้วยความรักและสันติสุข เพื่อชุมชนนั้น จะสร้าง ความเป็นชุมชนได้สำเร็จ ความรู้สึกของสมาชิกในชุมชนนั้นรู้สึกอบอุ่นและปลอดภัย”

Mark S. Homan ให้ความหมายของชุมชนว่า “คนจำนวนหนึ่งที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แห่งหนึ่ง มีความเชื่อ ผลประโยชน์ กิจกรรม และมีคุณสมบัติอื่นที่คล้ายคลึงกัน คุณลักษณะเหล่านี้มีลักษณะเด่น เพียงพอที่จะทำให้สมาชิกนั้นตระหนักและเกื้อกูลกัน”

Lotquist ให้ความหมายว่า “ชุมชน คือ จิตวิญญาณ หรือความรู้สึก เกิดขึ้นเมื่อคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาทำงานร่วมกัน เพื่อที่จะบรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน”

William กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางสังคมด้านจิตใจและอารมณ์ (Mental and Emotional Involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์ (Group Situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็น เหตุเร้าใจให้กระทำการให้ (Contribution) บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น ทำให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับกลุ่ม

Cohen and Uphoff (1980) กล่าวถึงขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา (Analysis)
- 2) การมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการแก้ไขปัญหา (Decision Making)
- 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขปัญหา (Implementation)
- 4) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการ (Benefits)
- 5) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

ประเวศ วะสี ให้ความหมายไว้ว่า “ชุมชน” ความเป็นชุมชนอาจหมายถึง การที่คนจำนวนหนึ่งเท่าใดก็ได้ มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีการติดต่อสื่อสารหรือรวมกลุ่มกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำ มีการจัดการ เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ร่วมกัน ตามที่กล่าวมานี้ความเป็นชุมชนจึงหมายถึง การที่คนจำนวนหนึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความ เอื้ออาทรต่อกัน มีความพยายามทำอะไรร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำ กาญจนา แก้วเทพ กล่าวถึงชุมชนว่า “ชุมชน” หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในอาณาเขต บริเวณเดียวกัน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด มีฐานะและอาชีพที่คล้ายคลึงกัน มีลักษณะของการใช้ชีวิต ร่วมกัน ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ตั้งแต่ระดับครอบครัวไปสู่ระดับเครือญาติ จนถึงระดับ หมู่บ้านและระดับเกินหมู่บ้าน และผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน มีความรู้สึกว่าเป็น คนชุมชนเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีการดำรงรักษาคุณค่า และมรดกทางวัฒนธรรมและศาสนา ถ่ายทอดไปยังลูกหลาน อีกด้วย

อัจฉรา สโรบล กล่าวว่า กลุ่มคนหรือชาวบ้านที่มีความตั้งใจ ร่วมใจกับปฏิบัติการกิจเพื่อแก้ปัญหาของชุมชน โดยเน้นการนำทรัพยากรท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งองค์ความรู้จาก ภายนอกชุมชน และอาศัยแนวทางการพึ่งตนเอง ความเป็นตัวตน รวมถึงการสร้างเครือข่ายความรู้ เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งและยั่งยืน อาภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง ได้อธิบายเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่าการมีส่วนร่วม (Participation) เป็นผลมาจากการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องของความ ต้องการ และทิศทางของการเปลี่ยนแปลง และความเห็นพ้องต้องกันจะต้องมีมากจนเกิดความคิดริเริ่มโครงการ เพื่อปฏิบัติ กล่าวคือ จะต้องเป็นความเห็นพ้องต้องกัน จะต้องมีความคิดริเริ่มโครงการ เพื่อการ ปฏิบัติการนั้นๆ เหตุผลเบื้องต้นของการที่มีคนมารวมกันได้ ควรจะต้องมีการตระหนักว่าปฏิบัติการทั้งหมด หรือการกระทำทั้งหมดที่ทำโดยกลุ่มหรือทำในนามกลุ่มนั้นกระทำผ่านองค์กร (Organization) ดังนั้นองค์กรจะต้องเป็นเสมือนตัวนำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลง

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2527) กล่าวถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
- 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม

3) การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน

4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

กล่าวโดยสรุปจากความหมายของการมีส่วนร่วม ผู้เขียนสามารถสรุปได้ว่า “การมีส่วนร่วม” หมายถึง การที่ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลมีแนวคิดหรือจุดมุ่งหมายที่เหมือนกันเข้ามา ดำเนินการนั้น ให้แล้วเสร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดแล้วรับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งต้องเข้ามามี ส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งความหมายของการมี ส่วนร่วมอย่างกว้าง ย่อมครอบคลุมถึงการมีส่วนร่วมช่วยเหลือโดยสมัครใจ การให้ประชาชนเข้าร่วมกับ กระบวนการตัดสินใจและกระบวนการดำเนินการของโครงการ ตลอดจนร่วมรับผลประโยชน์จาก โครงการเหล่านี้ ล้วนเป็นข้อความที่ดูจะมีความคล่องตัว ดูเป็นการปฏิบัติงานที่จริงจัง ซึ่งบ่งบอกว่า โครงการหรือแผนงานนั้น การมีส่วนร่วมจะมีการกำหนดวัตถุประสงค์และขั้นตอนการดำเนินงาน อย่างไร สำหรับความหมายของการมีส่วนร่วมที่ระบุค่อนข้างเฉพาะเจาะจง เช่น การที่จะให้ ประชาชนมีทั้งสิทธิและหน้าที่ที่จะเข้าร่วมแก้ปัญหาของเขา ให้เขาเป็นผู้มีความริเริ่มและมุ่งใช้ ความพยายามและความเป็นตัวของตัวเองเข้าดำเนินการและความคุ้มครองและระเบียบในสถาบันต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาเหล่านี้ ก็เป็นการแสดงถึงความหมายที่บอกถึงสภาพการมีส่วนร่วม ที่เน้นให้กลุ่มร่วมดำเนินการ และมีจุดสำคัญที่จะให้การมีส่วนร่วมนั้นเป็นการปฏิบัติอย่างแข็งขัน มิใช่เป็นไปอย่างเฉยเมย หรือมีส่วนร่วมพอเป็นพิธีเท่านั้น

การมีส่วนร่วม (participation) คือ เป็นผลมาจากการเห็นพ้องกันในเรื่องของความ ต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลง จะต้องมีการเกิดความคิดริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติ เหตุผลแรกของการที่มีคนมารวมกันได้ควรจะต้องมีการตระหนักว่าการกระทำทั้งหมด ที่ทำโดยกลุ่ม ผู้นำชุมชน หรือกระทำผ่านองค์กร (organization) ดังนั้นผู้นำชุมชน องค์กรจะต้องเป็นเสมือนตัวนำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงได้ (ยุพาพร รูปงาม, 2545, หน้า 5) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนา ซึ่งมีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนา เช่น การมีส่วนร่วม หลักการพัฒนาชุมชน กระบวนการพัฒนาชุมชน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่ต้องใช้ในงานพัฒนาชุมชน และคนก็มีส่วนสำคัญที่สุด เพราะ คนเป็นศูนย์กลางหลักในการพัฒนาที่จะทำให้ชุมชนมีการพัฒนาไปในทางที่ดี การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจของการพัฒนาชนบท ไม่มีประเทศไหนที่พัฒนาโดยปราศจากการร่วมมือของประชาชน (ผช.ดร.ชินรัตน์ สมสืบ, 2539, หน้า 20)

ชุมชนท่าไทร อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นชุมชนเมืองที่อยู่ในการดูแลของเทศบาลนครหาดใหญ่ จากการที่ได้ลงไปฝึกปฏิบัติงานในชุมชนทำให้เจอกับปัญหาในเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน สาเหตุเกิดจากการที่ประชาชนไม่ค่อยมีเวลาว่างเพราะต่างก็ต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัว จึงเป็นเรื่องที่ยากที่จะทำให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมพร้อมๆกัน แต่ก็มีบ้างสำหรับคนที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมแต่จะเป็นผู้สูงอายุ เพราะจะมีเวลาว่างอยู่แต่กับบ้าน จึงอยากที่จะมาช่วยในการทำกิจกรรม ฉะนั้นการมีส่วนร่วมจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะทำให้คนในชุมชนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ร่วมแสดงความคิดเห็น และยังทำให้เกิดความรักความสามัคคีต่อกันภายในชุมชนเป็นพลังชุมชนในการทำกิจกรรมให้ประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับภาครัฐและผู้นำด้วยว่ามีการเข้าถึงประชาชนในชุมชนมากน้อยเพียงใด และสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนได้หรือไม่ หากทุกคนไม่มีความร่วมมือกัน และไม่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆภายในชุมชน ก็จะทำให้ชุมชนไม่พัฒนาและไม่เข้มแข็ง ไม่ยั่งยืน

และอาจทำให้มีปัญหาอื่นๆตามมาด้วย ชาติชาย ณ เชียงใหม่ (2533, หน้า25) ได้กล่าวถึงลักษณะหรือมิติของการมีส่วนร่วมไว้ 4 รูปแบบ คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานโครงการ การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลหลักการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐการนั้น International Association for Public Participation ได้แบ่งระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1. การให้ข้อมูลข่าวสาร ถือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุด แต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นก้าวแรกของการที่ภาครัฐจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ วิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ จัดหมายข่าว การจัดงานแถลงข่าว การติดประกาศ และการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

2. การรับฟังความคิดเห็น เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

3. การเกี่ยวข้อง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน หรือร่วมเสนอแนะทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะ เป็นต้น

4. ความร่วมมือ เป็นการให้กลุ่มประชาชนผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วม โดยเป็นหุ้นส่วนกับภาครัฐในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการที่มีฝ่ายประชาชนร่วมเป็นกรรมการ เป็นต้น

5. การเสริมอำนาจแก่ประชาชน เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับสูงที่สุด โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่าง ๆ โครงการกองทุนหมู่บ้านที่มอบอำนาจให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจทั้งหมด การทำโครงการและกิจกรรมต่างๆที่เกิดจากความต้องการของประชาชน เป็นต้น

ดังนั้นจากข้อความที่กล่าวมาทำให้รู้ว่าทั้งทางภาครัฐและภาคประชาชนควรมีการสร้างหลักการมีส่วนร่วมเข้าด้วยกัน เพื่อให้ต่างฝ่ายได้รับรู้ถึงปัญหาและความต้องการไปพร้อมกัน ประชาชนก็จะได้มีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้นในการทำกิจกรรมและการพัฒนาชุมชนของตนเองให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น เพราะการมีส่วนร่วมเป็นหลักประกันที่สำคัญที่จะทำให้ประชาชนทุกคนดำเนินชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างยั่งยืน

การมีส่วนร่วม (Participation) ตามพจนานุกรมอังกฤษฉบับออกฟอร์ด ได้ให้คำนิยามไว้ว่า “เป็นการมีส่วนร่วม (ร่วมกับคนอื่น) ในการกระทำบางอย่างหรือบางเรื่อง” คำว่า การมีส่วนร่วม โดยมากมักจะใช้ในความหมายตรงข้ามกับคำว่า “การเมินเฉย (Apathy)” ฉะนั้น คำว่าการมีส่วนร่วมตามความหมายข้างต้น จึงหมายถึง การที่บุคคลกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในประเด็นที่บุคคลนั้นสนใจ ไม่ว่าจะเขาจะได้ปฏิบัติการเพื่อแสดงถึงความสนใจอย่างจริงจังหรือไม่ก็ตาม และไม่จำเป็นที่บุคคลนั้นจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้อง

กับกิจกรรมนั้นโดยตรงก็ได้ แต่การมีทัศนคติ ความคิดเห็น ความสนใจ ห่วงใย ก็เพียงพอแล้วที่จะเรียกว่าเป็นการมีส่วนร่วมได้ และยังได้ให้คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า **“การมีส่วนร่วมของประชาชน”** หมายถึง การที่กลุ่มประชาชน หรือขบวนการที่สมาชิกของชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกัน ที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจและสังคมหรือการเมือง หรือการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจ มติชน ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม หรือการดำเนินการเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ การปรับปรุงสภาพทางสังคมในกลุ่มชุมชน

นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านที่ได้ให้นิยามคำว่า **“การมีส่วนร่วมของประชาชน”** ไว้ เช่น เจมส์ แอล เครยัน ได้กำหนดความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า เป็นกระบวนการที่รวบรวมเอาความห่วงกังวล ความต้องการและค่านิยมต่าง ๆ ของสาธารณชนไว้อยู่ในกระบวนการตัดสินใจของรัฐและเอกชน เป็นการสื่อสารสองทาง และเป็นกรมีปฏิสัมพันธ์ที่มีเป้าหมายเพื่อการตัดสินใจที่ดีกว่า และที่ได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน

ศ.ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และ ดร.ถวิลวดี บุรีกุล กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การที่อำนาจในการตัดสินใจไม่ควรเป็นของกลุ่มคนจำนวนน้อย แต่อำนาจควรได้รับการจัดสรรในระหว่างประชาชน เพื่อทุก ๆ คนได้มีโอกาสที่จะมีอิทธิพลต่อกิจกรรมส่วนรวม

คะเนิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) หมายถึง การกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้ง การจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผนร่วมปฏิบัติ รวมถึงลดอคติการควบคุมโดยตรงจากประชาชน

ปัทมา สุภกาปิง ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ในรายงานการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ว่าหมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะทั้งในด้านการให้และรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจ ทั้งในขั้นตอนการริเริ่มนโยบาย การจัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการปฏิบัติ การติดตาม และประเมินผลตามนโยบายแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมนั้น

ถวิลวดี บุรีกุล (2551, หน้า 5-6) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนทุกฝ่ายเป็นการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ร่วมกันสร้างพื้นฐานสำหรับการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง โดยเริ่มจากการเข้าร่วมกิจกรรมที่แต่ละกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาและสนองต่อความต้องการของประชาชน การมีส่วนร่วมจึงเป็นการเพิ่มศักยภาพในการควบคุมทรัพยากรและมาตรการระเบียบในองค์กร หรือในสังคมนั้น ๆ สามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมในความหมายอย่างแคบ คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยสมัครใจสำหรับโครงการสาธารณะที่คาดว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนา

2. การมีส่วนร่วมในความหมายอย่างกว้าง คือ การที่ประชาชนตื่นตัวต่อการรับความช่วยเหลือและตอบสนองกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เกิดจากความคิดริเริ่มของประชาชนในท้องถิ่น และได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในความคิดริเริ่มต่อโครงการพัฒนา

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นโดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่กระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินการ การร่วมรับผลประโยชน์ และการร่วมประเมินผล

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อประชาชนเอง

5. การมีส่วนร่วมในชุมชน คือ การที่ประชาชนมีสิทธิและหน้าที่ ในการเข้าร่วมในการแก้ไขปัญหาของตน รับผิดชอบในการสำรวจปัญหาต่าง ๆ ทั้งระดับทรัพยากรในท้องถิ่นและเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา จึงกล่าวได้ว่าการมีส่วนร่วมในลักษณะนี้จะนำไปสู่การเกิดขึ้นขององค์กรที่เรียกว่า “ชุมชน”

1.2 องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม

อรทัย ก๊กผล (2552, หน้า17) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของภาครัฐ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นระดับได้ดังนี้

1. การให้ประชาชนมีส่วนในการรับรู้รับทราบข้อมูลข้อเท็จจริงที่มีผลกระทบต่อประชาชน
2. การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นหรือให้ข้อมูล
3. การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือ
4. การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2544, หน้า150) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องของการนำศาสตร์หลายแขนงมารวมกันทั้งทางด้านจิตวิทยาและสังคม เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องทางจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ส่วนทางด้านการเมืองเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในการตัดสินใจสร้างความเท่าเทียมกัน เพิ่มพลังอำนาจให้กับสมาชิกทุกคน ทางด้านการพัฒนานั้นเป็นกระบวนการที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางในการพัฒนาตนเอง และร่วมรับผลประโยชน์และผลเสียในการพัฒนาที่เกี่ยวข้องร่วมกัน

ชมนาท รัตนมณี และคณะ (2548, หน้า21) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นเป็นการแสดงออกของประชาชนต่อการดำเนินการโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี สู่การส่งเสริมและรักษาสภาพของแวดล้อมชุมชน ตั้งแต่ การร่วมศึกษาปัญหา การร่วมวางแผน การร่วมดำเนินการ การร่วมลงทุนทั้งสิ่งของและทุนทรัพย์ และร่วมประเมินโครงการ

ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการของประชาชน หรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน เพื่อแสวงหาแนวทางต่างๆ ตัดสินใจร่วมกัน และร่วมรับผลประโยชน์ร่วมกัน

กระบวนการมีส่วนร่วม

โกวิท พวงงาม (2545, หน้า 8) ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชน ที่ควรมีการพัฒนา ควรที่จะมี 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในแต่ละท้องถิ่น คือ ถ้าหากในพื้นที่ยังไม่สามารถรู้ถึงปัญหาและเข้าใจสาเหตุของปัญหาในพื้นที่ของตนเป็นอย่างดี การดำเนินงานต่าง ๆ

เพื่อการแก้ปัญหาของแต่ละพื้นที่ที่ย่อมไร้ประโยชน์ เพราะประชาชนในพื้นที่ไม่เข้าใจและมองไม่เห็นถึงสาเหตุของปัญหาการดำเนินงานเหล่านั้น

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงานของกิจกรรม เพราะการวางแผนดำเนินงาน เป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้ชาวชนบทรู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการ นำเอาปัจจัยข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน

3. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน แม้ชาวชนบทส่วนใหญ่จะมี ฐานะยากจน แต่ก็มีความสามารถที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงาน จะทำให้ชาวชนบทสามารถคิดค้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนิน กิจกรรมอย่างใกล้ชิด

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงานและประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมแล้วชาวชนบทย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำ ไปนั้นได้รับผลดี ได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันใน โอกาสต่อไป จึงอาจจะประสบความสำเร็จลำบาก นอกจากนั้นสำนักมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, กระทรวง ศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย (2545, หน้า116) ยังได้ กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการพัฒนา 5 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชนตลอดจน กำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความ ต้องการ

2. ขั้นมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบาย และวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากร และแหล่งทรัพยากรที่ใช้

3. ขั้นมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วม ในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วม บริหารงาน ประสานงาน และดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

4. ขั้นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์เป็นขั้นตอนที่ ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนาหรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาในแต่ละด้าน

5. ขั้นการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าร่วม ประเมินว่า การพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เท่าใด

(นายศักดิ์สิทธิ์ ปลาสุวรรณ) การมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชน หรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของคนในการจัดการควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกของสังคม โดยได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญาซึ่งแสดงออกในรูปของการตัดสินใจอย่างเป็นตัวของตัวเอง

ความจำเป็นของการมีส่วนร่วม

1. ประชาชนอยู่ใกล้ชิดเหตุการณ์
2. เมื่อเขาร่วมวิเคราะห์ปัญหาแล้วต่อไปจะคิดแก้ไขโดยการพึ่งตนเอง
3. ทรัพยากรธรรมชาติมีอยู่อย่างจำกัด
4. เป็นหลักการบริหารบนพื้นฐานของความสุจริตและยุติธรรม ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย
5. ทำให้เกิดฉันทามติ

6. จำเป็นต้องมีตัวแทนของประชาชนหลากหลายฝ่ายร่วมดูแลผลประโยชน์ของตนเพราะที่ผ่านมามีผลประโยชน์มักอยู่ที่บางกลุ่ม
7. เพื่อให้ชุมชนและกลุ่ม สนับสนุนต่อผลการตัดสินใจร่วมกัน
8. เมื่อต้องตัดสินใจกระทำสิ่งใด จะเกิดผลกระทบที่สำคัญต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจึงต้องได้รับทราบปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในรอบด้าน

ขั้นตอนประกอบด้วย 4 รูปแบบ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (decision -making)
 - ในระยะแรก วางแผน วิเคราะห์ปัญหา
 - ในช่วงของกิจกรรม
 - ในการดำเนินกิจการ
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (implementation) การสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมบริหาร การร่วมแรงร่วมใจ
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (benefits) ทางวัตถุ เช่น สภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์ขึ้น มีน้ำสำหรับการเกษตรตลอดปี ทางเศรษฐกิจ และสังคม มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและยั่งยืน
4. การมีส่วนร่วมในการประเมิน (Evaluation) การมีส่วนร่วมในการวัดผลสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด ว่ามีความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ใช้ประโยชน์ตลอดไป

ตัวชี้วัดว่าเป็นการมีส่วนร่วมหรือไม่

1. ระยะเวลาของการทำกิจกรรม ต้องยาวนานจนกว่าผลลัพธ์จะเกิดขึ้น
 2. การประสานงานและการทำงานร่วมกัน ติดต่อสื่อสารกันเป็นประจำ
 3. เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลาย
- โคเคนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1980, pp 213-218) ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมไว้ 4 แบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) คือ การริเริ่มที่จะตัดสินใจและตัดสินใจที่ร่วมปฏิบัติการโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชนตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชนและจัดลำดับความสำคัญความต้องการของประชาชนในชุมชนประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์ของโครงการหรือกิจกรรมวิธีการแนวทางการดำเนินงานและทรัพยากรที่จะใช้ดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอย
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) คือ การให้การสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารและการประสานความร่วมมือ โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอยและสร้างประโยชน์ ให้กับชุมชนโดยรวมปฏิบัติกับชุมชนหรือ อบต.
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefit) คือ ผลประโยชน์ที่ได้รับด้านวัสดุ สังคม และส่วนบุคคลโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) โดยประชาชนเข้าร่วมในการพัฒนาได้ ดำเนินการสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด การประเมินอาจประเมินแบบย่อยเป็นการประเมินผล ความก้าวหน้าเป็นระยะๆหรืออาจประเมินผลรวมซึ่งเป็นการประเมินผล

สรุปกระบวนการมีส่วนร่วมไว้ 4 แบบ ได้ดังต่อไปนี้

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจคือการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชนและจัดลำดับความสำคัญความต้องการ ของประชาชนในชุมชนร่วมกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์ของโครงการหรือกิจกรรมวิธีการแนวทางการ ดำเนินงานและทรัพยากรที่จะใช้ดำเนินงาน

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการคือประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม และสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนรวมถึงได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากเทศบาลและประชาชนจัดการ ชยะมูลฝอยร่วมกับชุมชน หรือ อบต.

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์คือประชาชนมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์จาก การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมจัดการขยะมูลฝอย

การมีส่วนร่วมในการประเมินผลคือเข้าร่วมในการตรวจสอบติดตามประเมินผลการ จัดการขยะมูลฝอยของชุมชนและ อบต.ได้ดำเนินการสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด

ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดดังกล่าวมาข้างต้นเป็นแนวทางในการกำหนดแบบสอบถาม การวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส (2554, หน้า 142) กล่าวว่า เพราะเหตุใดจึงต้องสร้างการมีส่วนร่วม เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกัน เพิ่มช่องทางให้กับประชาชนมาร่วมกันแก้ปัญหา โดยสร้างความรู้สึกร่วมกัน การเป็นเจ้าของปัญหา เป็นช่องทางการสื่อสารของประชาชนระหว่างกันเพื่อให้เข้าใจถึงต้องการของแต่ละ กลุ่มและสร้างความสัมพันธ์ที่ดี เป็นช่องทางในการสร้างความเข้มแข็งในชุมชน ด้วยการฝึกอบรมผู้ที่จะ เป็นผู้นำชุมชนในอนาคต เพื่อให้ได้เรียนรู้วิธีการที่จะมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นได้อย่างไร ทำให้เห็นสภาพที่ แท้จริงของชุมชน เป็นชุมชนที่สร้างสรรค์ จากการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เป็นชุมชนที่เปิดเผยจาก การตัดสินใจร่วมกันอย่างโปร่งใส

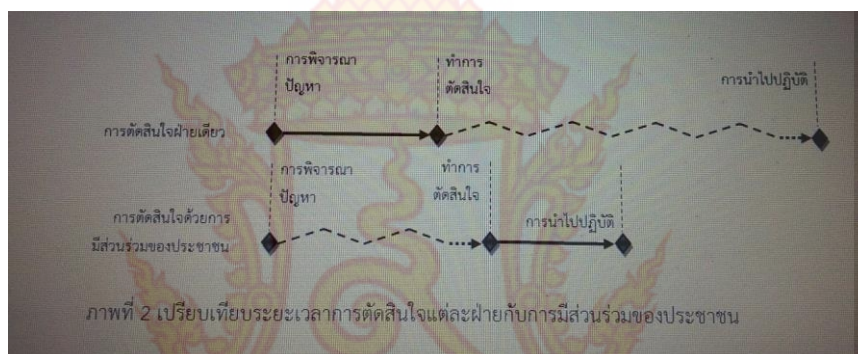
อรทัย ก๊กผล (2552, หน้า 26-28) กล่าวว่าประโยชน์ของการมีส่วนร่วม มีดังนี้

1. เพื่อให้เกิดความรอบคอบของการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพช่วยให้เกิดทางเลือกใหม่ ๆ
2. เมื่อการตัดสินใจได้รับการยอมรับแล้วจะช่วยลดความขัดแย้ง ลดค่าใช้จ่ายและการลดการ เสียเวลาระหว่างการนำไปปฏิบัติ
3. ลดความขัดแย้งในทางการเมืองเกิดความชอบธรรม เป็นการสร้างฉันทามติ
4. เพื่อให้ประชาชนรู้สึกมีความเป็นเจ้าของ มีความกระตือรือร้นในการร่วมกันช่วยกันให้เกิดผล สัมฤทธิ์และเพิ่มความง่ายในทางปฏิบัติ
5. สามารถลดการเผชิญหน้าและความขัดแย้งได้เพราะมีการเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น
6. ช่วยสร้างความใกล้ชิดระหว่างเจ้าหน้าที่กับประชาชน และเกิดความตระหนักถึงความต้องการ ซึ่งกันและกัน

วันชัย วัฒนศัพท์และคณะ (2551, หน้า 21-26) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ดังต่อไปนี้

1. คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น บ่อยครั้งที่กระบวนการของการปรึกษาหารือกับสาธารณชนช่วยสร้างความกระจ่างให้กับวัตถุประสงค์และความต้องการของโครงการหรือนโยบาย สาธารณชนสามารถผลักดันให้เกิดการคิดทบทวนสมมติฐานที่อยู่เบื้องหลัง ซึ่งอาจทำให้มองไม่เห็นคำตอบที่มีประสิทธิภาพที่สุดได้ บ่อยครั้งที่การมีส่วนร่วมของประชาชนนำมาสู่การพิจารณาทางเลือกต่างๆ ใหม่ นอกเหนือจากการให้ความสำคัญกับเวลาและแน่นอนเวลาที่ได้เสียไปจากวิธีการที่ได้ใช้มาก่อนในอดีต บ่อยครั้งที่สาธารณชนมีข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับสภาพการณ์ที่เป็นอยู่หรือเกี่ยวกับการนำการตัดสินใจไปดำเนินการอย่างไร ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างโครงการที่สำเร็จและไม่สำเร็จ

2. ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้าลง การมีส่วนร่วมของประชาชนใช้เวลามากขึ้นจริง (ดังภาพที่ 2.1)

ภาพที่ 2.1 เปรียบเทียบระยะเวลาการตัดสินใจแต่ละฝ่ายกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

แสดงให้เห็น (ถึงแม้ว่าถ้าการมีส่วนร่วมเป็นส่วนควบของกระบวนการตัดสินใจแต่คงไม่ใช้เวลามากอย่างที่หลายๆ คนอาจคิด) การตัดสินใจฝ่ายเดียวอาจจะเร็วที่สุดแต่ในที่สุดแล้วจะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก ในการดำเนินการ บ่อยครั้งที่มีการต่อต้านมากเสียจนไม่อาจดำเนินการได้เลย ประสิทธิภาพการตัดสินใจไม่อาจประเมินเพียงใช้การวัดเรื่องของเวลาและต้นทุนเท่านั้น แต่คงจะต้องพิจารณาถึงความล่าช้าและต้นทุนที่เกิดขึ้นที่หมดไปกับการหาทางออกว่าจะตัดสินใจอย่างไร ถ้าการตัดสินใจรวดเร็วแต่ดูแปลกแยกไปจากจุดสนใจของแต่ละคน และแต่ละกลุ่ม ซึ่งอาจทำให้เสียค่าใช้จ่ายสูงในระยะยาว การตัดสินใจแต่ละฝ่ายอาจเกิดการโต้แย้ง ล่าช้า หรือการฟ้องร้องกัน แม้ว่าการตัดสินใจจะเกิดขึ้นและนำไปปฏิบัติได้ อย่างไรก็ตามครั้งต่อไปองค์การคงต้องอาศัยบางอย่างในชุมชนนั้น กระบวนการจะเริ่มต้นด้วยความไม่ร่วมมือและความเกลียดชัง

3. การสร้างฉันทามติ โครงการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจสร้างข้อตกลงและข้อผูกพันอย่างมั่นคงในระยะยาวระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน ช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มต่างๆ ลดข้อโต้แย้งทางการเมืองและช่วยให้เกิดความชอบธรรมต่อการตัดสินใจของรัฐบาล

4. การนำไปปฏิบัติได้ง่ายขึ้น การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้ประชาชนมีความรู้สึกของการเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น และทันทีที่การตัดสินใจได้เกิดขึ้น พวกเขาก็อยากเห็นว่ามันเป็นผลทางปฏิบัติไม่เพียงแต่เกิดการสนับสนุนทางการเมืองเพื่อการนำไปสู่การปฏิบัติแต่ละกลุ่มต่างๆ และปัจเจกชนแต่ละคนยังอาจเข้ามาช่วยกันอย่างกระตือรือร้นอีกด้วย

5. การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าที่เลวร้ายที่สุด ทันทันทันทีที่ข้อโต้แย้งดุเดือดขึ้น และแบ่งเป็นฝ่ายตรงข้ามกัน จะทำให้เกิดความยากขึ้นในการแก้ปัญหา การมีส่วนร่วมของประชาชนเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่างๆ เข้ามาแสดงความต้องการและข้อห่วงกังวลโดยปราศจากการเป็นฝ่ายตรงข้ามกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่แรกเริ่มสามารถช่วยลดความน่าจะเป็นที่ชุมชนจะพบกับการเผชิญหน้าที่เจ็บปวด อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ใช่สิ่งวิเศษที่สามารถเป็นอะไรได้ทุกอย่าง การมีส่วนร่วมไม่อาจลดหรือกำจัดความขัดแย้งทั้งหมดได้

6. การคงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม วิธีที่จะบรรลุและคงไว้ซึ่งความชอบธรรม โดยเฉพาะเมื่อต้องมีการตัดสินใจในเรื่องที่มีการโต้แย้งกัน ก็คือ การดำเนินตามกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใสและมีความน่าเชื่อถือต่อสาธารณชนและมีสาธารณชนเข้ามามีส่วนร่วม โครงการมีส่วนร่วมของประชาชนจะช่วยให้สาธารณชนได้รับข้อมูลมากกว่า ถึงเหตุผลเบื้องหลังของการตัดสินใจนั้น

7. การคาดการณ์ความห่วงกังวลและทัศนคติของสาธารณชน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ขององค์กรมาทำงานกับสาธารณชนในโครงการการมีส่วนร่วมของประชาชน พวกเขาจะเริ่มมีความอ่อนไหวมากขึ้นต่อความกังวลของสาธารณชน และมุมมองที่สาธารณชนมองการทำงานขององค์กร มุมมองเหล่านี้มักเกิดขึ้นจากภายในเพื่อที่เจ้าหน้าที่จะมีความตระหนักมากขึ้นต่อการตอบสนองที่อาจเกิดขึ้นของสาธารณชนต่อกระบวนการและการตัดสินใจขององค์กร แม้ในกรณีที่ประเด็นไม่ใหญ่เพียงพอที่จะทำโครงการการมีส่วนร่วมอย่างมีทางการ

8. การพัฒนาภาคประชาสังคม ประโยชน์อย่างหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชน คือการมีสาธารณชนที่มีความรู้ การมีส่วนร่วมไม่เพียงแต่เรียนรู้เกี่ยวกับประเด็นเนื้อหา แต่ยังเรียนรู้ว่าการตัดสินใจที่ทำได้โดยรัฐบาลเกิดขึ้นได้อย่างไร และเพราะเหตุใด การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นการฝึกอบรมผู้นำในอนาคตอีกด้วย เนื่องจากประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องกับโครงการการมีส่วนร่วมของประชาชน พวกเขาจะเรียนรู้วิธีการสร้างพลังอำนาจต่อผู้อื่นและเรียนรู้วิธีการประสานงานกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนคือการฝึกอบรมการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ วันนี้แต่ละคนอาจจะเพียงตัวแทนของกลุ่มหรือกลุ่มผลประโยชน์ พຽງนี้พวกเขาจะเป็นแหล่งศูนย์รวมของผู้นำในระดับภาคและระดับประเทศชาติ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้นำในอนาคตจะเรียนรู้ทักษะของการแก้ปัญหาต่างๆร่วมกัน

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม สามารถสรุปได้ 8 ข้อสำคัญ ได้แก่ 1) คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น 2) ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้าลง 3) การสร้างฉันทามติ 4) การนำไปปฏิบัติได้ง่ายขึ้น 5) การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าที่เลวร้ายที่สุด 6) การคงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม 7) การคาดการณ์ความห่วงกังวลและทัศนคติของสาธารณชน และ 8) การพัฒนาภาคประชาสังคม

ส่วนที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

ความหมายของขยะมูลฝอย

ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ได้ให้ความหมายของคำว่า “ขยะมูลฝอย” หรือ “มูลฝอย” ไว้ว่า หมายถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะใส่อาหาร แก้ว มูลสัตว์หรือซากสัตว์รวมถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น ในขณะที่กรมควบคุมมลพิษ (2548) ได้อธิบายไว้ว่า ขยะหรือมูลฝอย (Solid waste) คือ เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุพลาสติก ภาชนะใส่อาหาร แก้ว มูลสัตว์ซากสัตว์หรือสิ่งอื่นใด ที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น และหมายความรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษ หรืออันตรายจากชุมชนหรือครัวเรือน ยกเว้นวัสดุที่ไม่ใช้แล้วของโรงงานซึ่งมีลักษณะและคุณสมบัติที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ขยะ หรือ มูลฝอย หรือมูลฝอยชุมชน เป็นคำที่มีความหมายเดียวกัน โดยหมายถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุพลาสติก ภาชนะใส่อาหาร แก้ว มูลสัตว์ซากสัตว์หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น รวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษ หรืออันตรายจากชุมชนหรือครัวเรือน ยกเว้นมูลฝอย ที่มีลักษณะและคุณสมบัติที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

1.2 ประเภทของขยะมูลฝอย สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย (2555) ได้จัดแบ่งประเภทของขยะมูลฝอยชุมชน ออกตามลักษณะทางกายภาพได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่

1) ขยะย่อยสลาย (Compostable waste) หรือ มูลฝอยย่อยสลายคือ ขยะที่เน่าเสีย และย่อยสลายได้เร็ว สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้เช่น เศษผัก เปลือกผลไม้เศษอาหาร ใบไม้เศษเนื้อสัตว์ เป็นต้น แต่จะไม่รวมถึงซากหรือเศษของพืช ผัก ผลไม้หรือสัตว์ที่เกิดจากการทดลองในห้องปฏิบัติการ โดยที่ขยะย่อยสลายนี้เป็นขยะที่พบมากที่สุด คือ พบมากถึง 64% ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ

2) ขยะรีไซเคิล (Recyclable waste) หรือ มูลฝอยที่ยังใช้ได้คือ ของเสียบรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้เช่น แก้ว กระดาษ เศษพลาสติก กล่องเครื่องดื่มแบบ UHT กระจุกเครื่องดื่ม เศษโลหะ อะลูมิเนียม ยางรถยนต์ เป็นต้น สำหรับขยะรีไซเคิลนี้เป็นขยะ ที่พบมากเป็นอันดับที่สองในกองขยะ กล่าวคือ พบประมาณ 30% ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ

3) ขยะอันตราย (Hazardous waste) หรือ มูลฝอยอันตราย คือ ขยะที่มีองค์ประกอบหรือ ปนเปื้อนวัตถุอันตรายชนิดต่างๆ ซึ่งได้แก่ วัตถุระเบิด วัตถุไวไฟ วัตถุออกซิไดซ์วัตถุพิษ วัตถุที่ทำให้เกิดโรค วัตถุกรรมมันตรังสีวัตถุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม วัตถุกัดกร่อน วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง วัตถุอย่างอื่นไม่ว่าจะเป็นเคมีภัณฑ์หรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์พืช ทรัพย์สินหรือสิ่งแวดล้อม เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดฟลูออเรสเซนต์แบตเตอรี่โทรศัพท์เคลื่อนที่ ภาชนะ บรรจุสารกำจัดศัตรูพืช กระจุกสเปรย์บรรจุสีหรือสารเคมี เป็นต้น ขยะอันตรายนี้เป็นขยะที่มีกจะพบ ได้น้อยที่สุด กล่าวคือ พบประมาณเพียง 3% ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ

4) ขยะทั่วไป (General waste) หรือ มูลฝอยทั่วไป คือ ขยะประเภทอื่นนอกเหนือจากขยะย่อยสลาย ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย มีลักษณะที่ย่อยสลายยากและไม่คุ้มค่าสำหรับการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น ห่อพลาสติกใส่ขนม ถุงพลาสติกบรรจุผงซักฟอก พลาสติกห่อลูกอม ของบะหมี่ กิ่งสำเร็จรูป ถุงพลาสติกเบื้อนเศษอาหาร โฟมเบื้อนอาหาร ฟิล์มเบื้อนอาหาร เป็นต้น สำหรับขยะทั่วไปนี้

เป็นขยะที่มีปริมาณใกล้เคียงกับขยะอันตราย กล่าวคือ จะพบประมาณ 3% ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ

ขยะมูลฝอย (Solid Wastes) หมายถึงของเสียที่เกิดขึ้นจากการกระทำหรือกิจกรรมซึ่งโดยปกติจะเป็นของแข็ง (Solid) หรือกึ่งของแข็ง (Semisolid) และจะถูกทิ้งหลังจากมีการใช้หรือเมื่อไม่มีความต้องการ มูลฝอย หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใช้ใส่อาหาร แก้ว มูลสัตว์หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่นๆ (พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535)

ขยะมูลฝอย (Solid Waste) หมายถึง สิ่งเหลือใช้และสิ่งปฏิกูลที่อยู่ในรูปของแข็ง ซึ่งเกิดจากกิจกรรมของมนุษย์และสัตว์ทั้งจากการบริโภคการผลิต การขับถ่ายการดำรงชีวิตและอื่นๆ (คู่มือมาตรฐานการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)

กรมควบคุมมลพิษ (2551) ได้กล่าวว่า การดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมต่าง ๆ ย่อมจะต้องมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องมีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อการอุปโภคบริโภค ผลจากการใช้ทรัพยากร ดังกล่าวได้ก่อให้เกิดผลผลิตถูกทิ้งไปในรูปของมูลฝอยการเกิดขยะมูลฝอยในชุมชนที่ไม่ใช้แล้ว หรือที่ทิ้งแล้วหรือสิ่งอื่นใดที่ต้องเก็บกวาดจากที่ใด ๆ

กล่าวโดยสรุป ขยะหรือมูลฝอย เป็นคำที่มีความหมายเดียวกัน โดยหมายถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุถุงพลาสติกภาชนะที่ใช้ใส่อาหาร แก้ว มูลสัตว์ซากสัตว์หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่นรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษ หรืออันตรายจากชุมชนหรือคร้วเรือน ซึ่งครอบคลุมถึงเศษสิ่งของทุกชนิดที่เหลือใช้ เศษวัสดุ

การจัดการขยะมูลฝอย

การจัดการขยะมูลฝอยนั้นมีเทคนิคในการดำเนินการในหลายๆ ประการซึ่งมีการเชื่อมโยงสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ดังต่อไปนี้

แหล่งกำเนิดของขยะมูลฝอยเกิดขึ้นจากกิจกรรมต่างๆ ในครัวเรือนและสถานประกอบการต่างๆ ในชุมชน โดยเป็นขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมได้จากสถานที่ทิ้งขยะต่างๆ เช่น

- 1 ขยะที่มาจากแหล่ง ชุมชนหรืออาคาร บ้านเรือน ขยะจากร้านอาหารวัสดุที่ใช้หีบห่อ
- 2 ขยะที่มาจากการทำความสะอาดทางเท้า ที่สาธารณะ หรือ ตลาด
- 3 ขยะที่มาจากโรงงานอุตสาหกรรม หรือแหล่งพาณิชย์

ประเภทขยะมูลฝอย สามารถแบ่งออกได้หลายประเภทตามเกณฑ์ที่ใช้แบ่ง ในที่นี้ขอแบ่งประเภทขยะออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550, หน้า 19)

1) ขยะทั่วไป (general waste) เป็นขยะจากการก่อสร้าง เช่น เศษกระดาษ เศษไม้ เศษแก้ว เศษกระเบื้อง เศษยาง เศษอิฐ เศษกรวดทราย เศษปูน เศษหินทราย ซึ่งขยะประเภทนี้ไม่สามารถเกิดการย่อยสลาย การกำจัดขยะทั่วไป จึงดำเนินการคัดแยกขยะที่สามารถที่จะนำมาใช้ใหม่ก่อนการกำจัด

2) ขยะย่อยสลายได้ หรือขยะอินทรีย์ (organic waste) เป็นขยะจากครัวเรือน ภัตตาคาร โรงอาหาร ตลาดสด และการเกษตรกรรม ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก เศษเนื้อ เศษผลไม้ ซากสัตว์ มูลสัตว์ ขยะประเภทนี้จะเป็นพวกย่อยสลายและเน่าเปื่อยได้ง่าย เพราะว่าเป็นสารประกอบอินทรีย์ที่มีความชื้นค่อนข้างสูง ประกอบกับขยะประเภทนี้ มีกลิ่นเหม็น การกำจัดขยะประเภทนี้ควรพิจารณาความเป็นไปได้ในการหมักทำปุ๋ยก่อน

3) ขยะรีไซเคิล หรือขยะที่สามารถนำไปขายได้ เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ อโลหะ

4) ขยะติดเชื้อและขยะอันตราย (hazardous waste) เป็นขยะจากสถานพยาบาลหรืออื่นๆ ซึ่งต้องใช้กรรมวิธีในการทำลายเป็นพิเศษ ได้แก่ วัสดุที่ผ่านการใช้ในโรงพยาบาล แบคทีเรีย กระจกสี พลาสติก ฟิล์มถ้ำรูป ถ่านไฟฉาย เป็นต้น การกำจัดขยะติดเชื้อจากโรงพยาบาลจะทำลายโดยการเผาในเตาเผา ส่วนขยะอันตรายอื่น ๆ ต้องดำเนินการอย่างระมัดระวัง

1. แนวคิดขยะเหลือศูนย์ (zero waste management) เป็นแนวคิดที่ยึดหลักการที่ว่า “ขยะมีมูลค่าทางเศรษฐกิจ สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้” มีเป้าหมายคือ “การทำให้ขยะเหลือน้อยที่สุดและกำจัดที่เหลือด้วยเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ” พบว่าแนวคิดการจัดการขยะดังกล่าวได้นำไปเป็นแนวคิดหลักในการดำเนินการในหลายประเทศ เช่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ แคนาดา อินเดีย เกาหลี ฟิลิปปินส์ ฮอลแลนด์ สวีเดน เยอรมันนี ออสเตรีย อังกฤษ ไอร์แลนด์ สกอตแลนด์ นอร์เวย์ สวิตเซอร์แลนด์ บราซิล และบางรัฐในสหรัฐอเมริกา ได้แก่ รัฐเวอร์จิเนีย นอร์ทแคโรไลนา โอริกอน แคลิฟอร์เนีย จอร์เจีย แนวคิดขยะเหลือศูนย์ (zero waste management) มีหลักการสำคัญ คือ การใช้วัสดุการผลิตที่สามารถนำกลับมาแปรรูปใช้ใหม่ให้มากที่สุด ลดปริมาณของเสียที่จะทิ้งให้เหลือน้อยที่สุด บริโภคให้พอดีและบริโภคสินค้าที่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำได้ ผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผลิตสินค้าใหม่ที่เหมาะสมการนำวัสดุกลับมาแปรรูปใช้ใหม่ได้ รมรงค์การใช้สินค้าที่ผลิตจากวัสดุเหลือใช้ พัฒนาการนำขยะกลับมาแปรรูปใช้ใหม่ เก็บภาษีรวมในราคาสินค้าที่คิดจากต้นทุนทรัพยากรการผลิต ช่วยยกระดับเป้าหมายทางเศรษฐกิจของชุมชน และสร้างงานใหม่ๆให้กับชุมชน

1. การลดบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว เป็นแนวทางการนำบรรจุภัณฑ์กลับมาใช้ใหม่เพื่อลดปริมาณมูลฝอยของประเทศต่างๆ โดยการกำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาและลดปริมาณมูลฝอย โดยการนำบรรจุภัณฑ์กลับมาใช้ใหม่ ด้วยมาตรการต่างๆ ดังนี้

2. การจัดตั้งองค์กรดำเนินการด้านการจัดการบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว โดยการเรียกคืนบรรจุภัณฑ์เพื่อรวบรวมและนำกลับมาใช้ซ้ำและรีไซเคิล เช่น เยอรมัน เบลเยียม ฝรั่งเศส อังกฤษและญี่ปุ่น

3. การใช้ระบบมัดจำและคืนเงิน เช่น อเมริกา แคนาดา ออสเตรเลียสวีเดน เยอรมัน เดนมาร์ก เกาหลี และไต้หวัน

4. จัดเก็บค่าธรรมเนียมบรรจุภัณฑ์จากผู้ผลิต เช่น เยอรมัน เบลเยียม อังกฤษ แคนาดา และญี่ปุ่น

5. การกำหนดภาษีบรรจุภัณฑ์ เช่น ญี่ปุ่นเก็บภาษีถุงพลาสติก (ถุงหิ้วราคา 5 เยนต่อใบ)

6. การลดภาษีให้กับผู้ประกอบการ เมื่อมีการเรียกคืนบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว เช่น นอร์เวย์

7. การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้วิธีการลดและคัดแยกบรรจุภัณฑ์อย่างถูกต้อง เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคในการลดบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว เช่น แคนาดา

8. กำหนดสัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์เพื่อแสดงถึงการนำบรรจุภัณฑ์ไปรีไซเคิลและการสะสมแต้มให้ของรางวัลและการให้ส่วนลด สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันและประเทศแคนาดา(สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร, 2558)

ความรู้เรื่องการลด คัดแยก และนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ (Reduce Reuse and Recycle: 3Rs)

การกำจัดขยะมูลฝอยในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับภาระนำไปกำจัดโดยวิธีฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาลซึ่งมีเพียงร้อยละ 36 เท่านั้น ส่วนที่เหลือมีการเทกองกลางแจ้งซึ่งจะส่งผล

กระทบต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัยของประชาชนในบริเวณใกล้เคียงจากปัญหาดังกล่าวแนวคิดและแนวทางในการปฏิบัติเพื่อการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า ก่อให้เกิดปริมาณขยะให้น้อยลง จึงมีการนำแนวทางการลด คัดแยก และนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ (Reduce Reuse and Recycle: 3Rs) มาประยุกต์ใช้ โดยใช้วิธีการลดการใช้วัสดุ/ผลิตภัณฑ์เพื่อลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้น (Reduce) มีการนำวัสดุ/ผลิตภัณฑ์ที่ยังสามารถใช้งานได้กลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) และนำเศษวัสดุ/ผลิตภัณฑ์ที่ใช้งานแล้วมาแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ (Recycle)

การบริหารจัดการการจัดการมูลฝอย โดยการใช้หลักการ 3R มีวัตถุประสงค์เพื่อให้แหล่งกำเนิดมูลฝอย ลด คัดแยก และใช้ประโยชน์จากมูลฝอยให้มากที่สุด ก่อนส่งมูลฝอยที่ไม่มีค่าแล้วไปกำจัดอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (มาตรฐานการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล, 2558)

แนวทางการลดขยะมูลฝอยตามหลักการ “3Rs ประชากรรัฐ” คือการมีส่วนร่วมตามการดำเนินงานแบบ “ประชากรรัฐ” ได้แก่ ภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา ภาคศาสนา ภาคประชาชน ประชาชนสังคม โดย ลด คัดแยก ใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง โดยใช้หลักการดังนี้

1. การลดปริมาณการผลิตขยะมูลฝอย (Reduce) ทำได้โดย

(1) ใช้สินค้าชนิดเติม เช่น ผงซักฟอก น้ำยาล้างจาน น้ำยาทำความสะอาด และถ่านไฟฉายชนิดชาร์จใหม่

(2) เลือกใช้สินค้าที่มีคุณภาพ มีหีบบรรจุภัณฑ์ อายุการใช้งานยาวนานและตัวสินค้าไม่เป็นพิษ

2. การลดปริมาณขยะโดยการใช้ซ้ำ (Reuse) โดยการใช้วัสดุสิ่งของต่างๆ ให้คุ้มค่าที่สุดได้แก่

(1) การใช้กระดาษทั้ง 2 หน้า

(2) การนำบรรจุภัณฑ์มาใช้ซ้ำเช่น การนำกล่องถุงมาใช้ประโยชน์ซ้ำหลายครั้ง

(3) ขวดน้ำดื่มที่หมดแล้วนำมาใช้ใส่น้ำดื่ม การนำขวดแก้วมาทำเป็นแจกันดอกไม้เป็นต้น

3. การลดปริมาณขยะโดยการรีไซเคิล (Recycle) โดยการนำวัสดุที่ยังสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ นำมาแปรรูปใช้ใหม่โดยกรรมวิธีต่างๆ โดยการคัดแยกขยะมูลฝอยแต่ละประเภท ทั้งที่บ้านโรงเรียนและสำนักงาน เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิล โดยการนำวัสดุรีไซเคิลไปขายหรือนำไปบริจาคนำเข้าธนาคารขยะรีไซเคิลเป็นต้น

การคัดแยกขยะมูลฝอย มี 4 ประเภท คือ

(1) ขยะทั่วไป เป็นขยะที่ย่อยสลายยากและไม่คุ้มค่าในการนำไปรีไซเคิลเช่น ซองบะหมี่สำเร็จรูป เปลือกลูกอม ถุงขนม ถุงพลาสติกเปื้อนอาหาร ซึ่งจากปริมาณขยะมูลฝอยทั้งหมดมีอยู่ประมาณร้อยละ 3

(2) ขยะย่อยสลายได้ เช่น เศษผักเศษอาหารและเปลือกผลไม้สามารถนำไปหมักทำปุ๋ยได้ ซึ่งจากปริมาณขยะมูลฝอยทั้งหมดมีอยู่ประมาณร้อยละ 46

(3) ขยะรีไซเคิลหรือขยะที่สามารถนำไปขายได้เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติกโลหะโลหะ ซึ่งจากปริมาณขยะมูลฝอยทั้งหมดมีอยู่ประมาณร้อยละ 42

(4) ขยะอันตรายเช่น ขยะติดเชื้อ ขยะพิษ

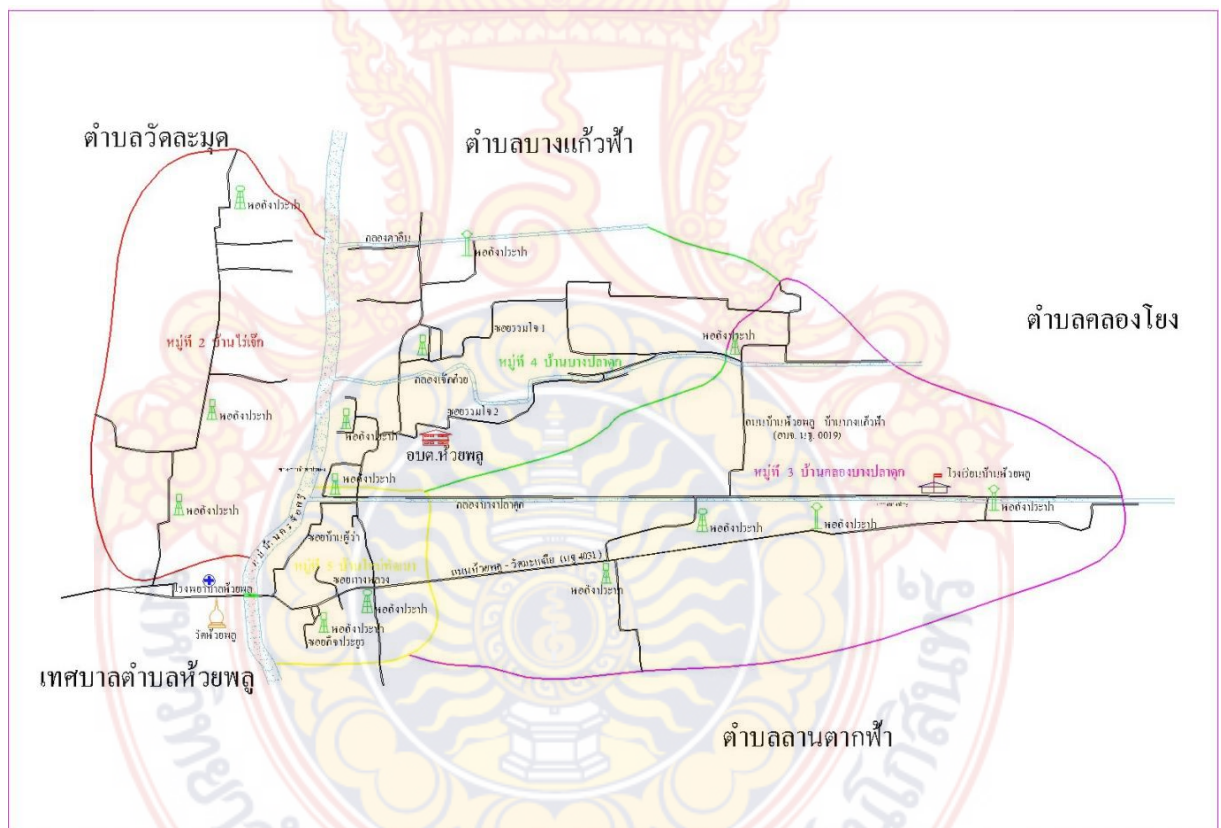
ส่วนที่ 3. ข้อมูลทั่วไปของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

1.ด้านกายภาพ

1.1 ที่ตั้งของหมู่บ้าน/ชุมชน/ตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลู ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 4 ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม อยู่ห่างจากอำเภอนครชัยศรีประมาณ 13 กิโลเมตร อยู่ห่างจากจังหวัดนครปฐมประมาณ 17 กิโลเมตรและอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 55 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้วฟ้า
ทิศใต้	ติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลานตากฟ้า
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางพระ และองค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด

ภาพที่ 2.2 แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขต

เนื้อที่ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลูมีเนื้อที่ทั้งหมด 6,550 ไร่ หรือ 10.48 ตารางกิโลเมตร

- พื้นที่พักอาศัย	จำนวน	2,599	ไร่
- พื้นที่ทำการเกษตร	จำนวน	3,951	ไร่

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำไม่มีป่าไม้และภูเขา ที่ดินเหมาะสมกับการเกษตรกรรม ประชาชนมักตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำนครชัยศรี อากาศโดยทั่วไปไม่ร้อนและหนาวจัดจนเกินไป

1.3 ลักษณะภูมิอากาศ มีความคล้ายคลึงกับพื้นที่อื่น ๆ ในเขตภาคกลาง คือ เป็นแบบลมมรสุม มี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว ซึ่งฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน ในฤดูฝนเริ่มตกหนักตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ซึ่งมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 188 มิลลิเมตร ส่วนฤดูหนาวเริ่มจากเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคม ทั้งนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้บ้างขึ้นอยู่กับอิทธิพลของลมมรสุมที่พัดผ่าน

1.4 ลักษณะของดิน ดินในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลูมีลักษณะทั้งดินทราย ดินเหนียว และดินร่วนปนทรายโดยภาพรวมก็เหมาะแก่การเพาะปลูกพืชต่างๆ

1.5 ลักษณะของแหล่งน้ำ ตำบลห้วยพลู เป็นตำบลที่มีแม่น้ำไหลผ่าน คือแม่น้ำท่าจีน (แม่น้ำนครชัยศรี) เป็นแหล่งน้ำสายหลัก มีคลองธรรมชาติไหลผ่านทุกหมู่บ้าน จำนวน 9 สาย สามารถใช้งานได้ ในฤดูแล้ง จึงไม่มีปัญหาในเรื่องน้ำที่ใช้ในการเกษตร องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลูอยู่ในเขตลุ่มแม่น้ำนครชัยศรี มีลำคลองเชื่อมต่อโยงทั่วทุกหมู่บ้าน ได้แก่

1. คลองเลียบบนบ้านไร่เจ๊ก หมู่ที่ 2
2. คลองบ้านผู้ช่วยจุ่น หมู่ที่ 3
3. คลองหนองแวม หมู่ที่ 3
4. คลองเจ๊กก้วย หมู่ที่ 3, หมู่ที่ 4
5. คลองตาอิน หมู่ที่ 4
6. คลองตาจิ้ง หมู่ที่ 4
7. คลองบางปลาตุ๊ก หมู่ที่ 3, หมู่ที่ 5
8. คลองบ้านนายสมนึก หมู่ที่ 5
9. คลองตาฮุ้น หมู่ที่ 5

2. ด้านการเมือง/การปกครอง

2.1 เขตการปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เป็นการปกครองส่วนท้องถิ่น มีเขตการปกครองทั้งหมด แบ่งเป็น 4 หมู่บ้าน ได้แก่

ตารางที่ 2.1 ชื่อหมู่บ้านภายในตำบลห้วยพลู

ชื่อหมู่บ้าน	ที่ตั้ง	พื้นที่ (ไร่)		จำนวนสมาชิก
		รวม	ร้อยละ	
บ้านไร่เจ๊ก	หมู่ที่ 2	701	12.27	2
บ้านคลองบางปลาตุ๊ก	หมู่ที่ 3	2,513	34.46	2
บ้านบางปลาตุ๊ก	หมู่ที่ 4	1,282	30.28	2
บ้านใหม่พัฒนา	หมู่ที่ 5	1,036	23.05	2

3. ประชากร

ตารางที่ 2.2 ข้อมูลจำนวนประชากรในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลูมีจำนวนประชากรทั้งหมด ดังนี้

ลำดับ ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร			จำนวนครัวเรือน
		ชาย	หญิง	รวม	
1	บ้านไร่เจ๊ก หมู่ที่ 2	233	256	489	143
2	บ้านคลองบางปลาตุก หมู่ที่ 3	275	305	580	177
3	บ้านบางปลาตุก หมู่ที่ 4	419	434	853	244
4	บ้านใหม่พัฒนา หมู่ที่ 5	270	335	605	191
	รวม	1,197	1,330	2,527	755

ที่มา : ข้อมูลจาก สำนักงานทะเบียนอำเภอนครชัยศรี ณ 10 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2562

ตารางที่ 2.3 ช่วงอายุและจำนวนประชากร

	หญิง	ชาย	หมายเหตุ
จำนวนประชากรเยาวชน	213	222	อายุต่ำกว่า 18 ปี
จำนวนประชากร	832	806	อายุ 18-60 ปี
จำนวนประชากรผู้สูงอายุ	285	169	อายุมากกว่า 60 ปี
รวม	1,330	1,197	ทั้งสิ้น 2,483คน

4. สภาพทางสังคม

4.1 การศึกษา

นโยบายทางด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลู ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐาน เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยคำนึงถึงศักยภาพความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของคนภายในท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน จึงมุ่งเน้นการพัฒนาการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยแบ่งการจัดการศึกษา ดังนี้

1. โรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่
 - โรงเรียนบ้านห้วยพลู ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 (ระดับอนุบาล-ระดับประถมศึกษาปีที่ ๖)
2. สถานศึกษาที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลู
 - ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 (เปิดให้บริการเด็กเล็กอายุ 2-4 ปี)

4.2 สาธารณสุข

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลู ไม่มีสถานอนามัย และโรงพยาบาลเนื่องจากโรงพยาบาลประจำตำบลห้วยพลู ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ซึ่งเป็นเขตเทศบาลตำบลห้วยพลู

5. ระบบบริการพื้นฐาน

5.1 การคมนาคมขนส่ง

ตำบลห้วยพลูมีเส้นทางคมนาคมเส้นทางหลักในการขนส่งติดต่อกันโดยทางรถยนต์ ได้แก่

- ทางหลวงจังหวัด สาย 3233 (นครชัยศรี-ห้วยพลู-ดอนตูม) เป็นเส้นทางหลักจาก กรุงเทพมหานคร นครปฐม นครชัยศรี มาสู่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลู และต่อไปยังอำเภอดอนตูม และ อำเภอบางเลน
- ทางหลวงชนบท (ห้วยพลู-วัดมะเกลือ) เป็นเส้นทางมาสู่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลู และต่อไปยังอำเภอบางเลน สุพรรณบุรี และไปตำบลศาลายา อำเภอฟุทธมณฑล กรุงเทพมหานคร

5.2 การไฟฟ้า

การให้บริการกระแสไฟฟ้า ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอ นครชัยศรี มีการขยายไฟฟ้า จึงสามารถให้บริการครอบคลุมพื้นที่ ทำให้ครัวเรือนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลูมี ไฟฟ้าใช้ทั่วถึงทุกหมู่บ้าน จำนวน 4 หมู่บ้าน มีประชากรที่ใช้ไฟฟ้า จำนวน 755 ครัวเรือน ส่วนพื้นที่ การเกษตรยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และไฟฟ้าส่องสว่างตามถนนสาธารณะต่างๆ ยังไม่สามารถดำเนินการได้ ครอบคลุม

5.3 การประปา

การประปาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลู ปัจจุบันการให้บริการน้ำประปายังใช้ระบบ ประปาแบบบาดาลทุกครัวเรือนเพื่อใช้ในการอุปโภค - บริโภค

6. ระบบเศรษฐกิจ

6.1 การเกษตร

การเกษตรกรรมเป็นสาขาการผลิตที่สำคัญของตำบลห้วยพลู ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม อาชีพที่สำคัญ ได้แก่ การทำนา ทำไร่ ทำสวนผลไม้ พืชผัก และการเลี้ยงสัตว์

สภาพการเพาะปลูกโดยทั่วไปจะเป็นการปลูกพืชเชิงเดี่ยว และการทำการเกษตรแบบ ผสมผสานการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ได้แก่ ข้าวพันธุ์ 335 และข้าวพันธุ์ราชนิ ส่วนการทำเกษตรแบบ ผสมผสานมีการปลูกพืชหลายชนิดในแปลงเดียวกัน ประกอบด้วย ไม้ผล พืชผัก และไม้ดอก ไม้ผล เศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ส้มโอ พืชผักสวนครัวต่างๆ กระบวนการผลิตพืชผักจะเน้นให้ความสำคัญกับการ ผลิตตามหลักเกษตรที่ดีที่เหมาะสม ไม้ดอกได้แก่ ดอกมะลิ ดอกกุหลาบ ดอกรัก เป็นต้น

6.2 การบริการ

1. สถานประกอบการด้านการพาณิชย์กรรม
 - มีปั้มน้ำมันหลอด จำนวน 2 แห่ง
2. สถานประกอบการด้านค้าขายสินค้า
 - มีร้านค้าเบ็ดเตล็ด จำนวน 9 แห่ง, ร้านขายอาหาร 4 แห่ง
3. สถานประกอบการด้านบริการ

- มีร้านรับซ่อมยานยนต์ จำนวน 2 แห่ง,ร้านซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้า จำนวน 1แห่ง,อู่ซ่อมรถ จำนวน 2 แห่ง,ร้านซ่อมมอเตอร์ไซค์ จำนวน 5 แห่ง,ร้านเสริมสวย 1แห่ง

4. สถานประกอบการเป็นคณกลางรับซื้อ-ขาย

- มีร้านรับซื้อของเก่า จำนวน 3แห่ง

6.3 อุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลู ได้แก่

- โรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 4 แห่ง

- โรงหล่อพระ จำนวน 2 แห่ง

7.3 ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาถิ่น.

ตำบลห้วยพลู ประกอบด้วยบุคคลที่นับถือศาสนาทั้งศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม จากความหลากหลายดังกล่าวจึงทำให้วัฒนธรรมประเพณีมีความสำคัญยิ่งต่อวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้อนุรักษ์สืบทอดกันมา ปัจจุบัน นับมีส่วนสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ด้วยการสร้างงานในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยการนำภูมิปัญญา เอกลักษณะ และทรัพยากรที่มีในชุมชนมาต่อยอดการพัฒนา การผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพิจารณาเข้าไปพัฒนาชุมชนแต่ละพื้นที่ได้อย่างถูกต้องต่อไป เช่น แพทย์แผนไทย สมุนไพร หมอพื้นบ้าน

8. ทรัพยากรธรรมชาติ

ตำบลห้วยพลูมีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ คือ แม่น้ำท่าจีน (แม่น้ำนครชัยศรี) ไหลผ่านเป็นแหล่งน้ำสายหลัก และมีน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ คือคลองทั้ง 9 สาย

คุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

ได้มีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทำให้ประชาชนเกิดความตระหนักและมองเห็นถึงประโยชน์ของการดูแลทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งนี้ควรมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนงานด้านการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้นกว่านี้ เนื่องจากท้องถิ่นและชุมชนกำลังขยายตัวเพิ่มขึ้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติมีมากและปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเพิ่มขึ้นจึงส่งผลให้สิ่งแวดล้อมมีปัญหามากขึ้นเป็นลำดับ

แผนปฏิบัติการด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ระดับ อปท ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562 ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลู

หลักการและเหตุผล จากสถานการณ์และปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ประกอบด้วยหลายสาเหตุปัจจัย และจำเป็นจะต้องได้รับการแก้ไขปัญหอย่างเร่งด่วน กระทรวงมหาดไทยหนึ่งในหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ได้เล็งถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ในด้านต่าง ๆ เช่น ขยะมูลฝอยไม่ได้รับการคัดแยกตั้งแต่ต้นทาง การบริหารจัดการของหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบยังขาดประสิทธิภาพ และขยะมูลฝอยชุมชนไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการกระทรวงมหาดไทยจึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ตามแนวทางพระราชัฐ ประจำปี พ.ศ.2562 ขึ้น เพื่อขับเคลื่อนและแก้ไขปัญหาขยะมูล

ฝอยชุมชนให้เกิดความต่อเนื่อง และเป็นตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559-2564)

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลู เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ตามแนวทางพระราชรัฐ ประจำปี พ.ศ.2562 จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการขยะมูลฝอยชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562 ขึ้น เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

สถานการณ์ขยะมูลฝอย

1. อัตราการผลิตปริมาณขยะมูลฝอย เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลู ยังไม่มีระบบกำจัดขยะมูลฝอย ประชาชนในพื้นที่กำจัดขยะมูลฝอยกันเอง ทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยในตำบล ห้วยพลู ที่จัดเก็บและนำไปกำจัดไม่มี

2. การคัดแยกขยะมูลฝอย ยังไม่มีการคัดแยกขยะมูลฝอยที่เป็นระบบและเป็นรูปธรรม

3. วิธีกำจัดขยะมูลฝอยประชาชนส่วนใหญ่กำจัดขยะมูลฝอยด้วยวิธีการเผา

4. การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

1) ไม่มีระบบการจัดการขยะมูลฝอย ตั้งแต่แหล่งกำเนิด จนถึงปลายทาง

2) ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักของสภาพปัญหา และขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย และเห็นว่าเป็นบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่ต้องดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย

3) การส่งเสริมการลด คัดแยกขยะมูลฝอยในระดับครัวเรือนหรือนำขยะมูลฝอยไปใช้ประโยชน์มีน้อย ทำให้มีปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละพื้นที่

4) องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลู ยังขาดงบประมาณในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล

1.กรอบการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการขยะมูลฝอยชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562

แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ต้นทาง คือ การลดปริมาณขยะและการส่งเสริมการคัดแยกขยะที่ต้นทาง กลางทาง คือ การจัดทำระบบเก็บและขนอย่างมีประสิทธิภาพและปลายทางคือ ขยะมูลฝอยได้รับการกำจัดอย่างถูกต้อง ตามหลักวิชาการ โดยใช้หลักการ 3 ช : ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ หรือ (3RS : Reduce Reuse และ Recycle) และหลักการ “พระราชรัฐ”

2. เป้าประสงค์

2.1 ขยะมูลฝอยได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเพิ่มขึ้น

2.2 ขยะมูลฝอยตกค้างสะสมได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

2.3 ขยะมูลฝอยมีการนำกลับไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น

2.4 องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลู มีเครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก” เพื่อส่งเสริมการจัดการสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย

3. ตัวชี้วัดเป้าประสงค์

3.1 ชยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ.2562 ร้อยละ 40 ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

3.2 ชยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ.2562 ร้อยละ 30 ถูกนำไปใช้ประโยชน์

3.3 คริวเรือน ร้อยละ 50 เข้าร่วมเครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก” เพื่อส่งเสริมการจัดการสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย

3.4 หมู่บ้านชุมชนร้อยละ 100 มีการจัดตั้งจุดรวบรวมขยะอันตรายชุมชน

3.5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 มีภาชนะรองรับมูลฝอยแยกประเภทในสวนสาธารณะและสถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่ง

เนื่องจากการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอย “จังหวัดสะอาด” ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีห้วงระยะเวลาดำเนินการ ดังนั้น เพื่อกำหนด เป้าหมายการดำเนินงานให้ชัดเจนและมีผลสัมฤทธิ์ภายใน 1 ปี จึงกำหนดระยะเวลาดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลู และหมู่บ้าน/ชุมชน ประจำปีงบประมาณ 2562 ดังนี้

ตารางที่ 2.4 แผนปฏิบัติการขยะมูลฝอยชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562

ลำดับที่	กิจกรรม	ห้วงระยะเวลาดำเนินการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
1	ศึกษาทำความเข้าใจเอกสารแนวทางการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด”	พฤศจิกายน 2561	สำนักปลัด
2	แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ระดับ อปท.	ธันวาคม 2561	สำนักปลัด
3	จัดทำโครงการออกประชุมประชาคมในระดับหมู่บ้านเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ระดับ อปท. จำนวน 4 หมู่บ้าน	มกราคม 2561	สำนักปลัด
4	จัดทำร่างแผนปฏิบัติการด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด”	มกราคม 2562	สำนักปลัด
5	ประชุมคณะกรรมการด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ระดับ อปท. เพื่อให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการฯ ระดับ อปท.	กุมภาพันธ์ 2562	สำนักปลัด

ตารางที่ 2.4 แผนปฏิบัติการขยะมูลฝอยชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562 (ต่อ)

ลำดับ ที่	กิจกรรม	ห้วงระยะเวลา ดำเนินการ	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
6	จัดทำข้อตกลงร่วม (MOU) ระหว่างหมู่บ้าน เพื่อขับเคลื่อนนโยบายการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ระดับ อปท.ตามหลัก 3Rs	กุมภาพันธ์ 2562	สำนักปลัด
7	จัดทำฐานข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอย แยกเป็นรายหมู่บ้าน	มีนาคม 2562	สำนักปลัด
8	สนับสนุนทรัพยากรด้านข้อมูล องค์ความรู้ งบประมาณและอำนวยความสะดวกให้กับหมู่บ้านและดำเนินการภารกิจที่ได้รับมอบหมาย	มีนาคม 2562	สำนักปลัด

ที่มา : ข้อมูลจาก แผนปฏิบัติการด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ระดับ อปท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562 องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลู

ส่วนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อโนทัย เทียนสว่าง (2556) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของ ชุมชนบ้านป่าเส้า ตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของ ชุมชนบ้านป่าเส้า ศึกษาบทบาท ของเทศบาล ตำบล อุโมงค์ ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนบ้านป่าเส้า และศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนบ้านป่าเส้า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ประกอบด้วย ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตหมู่ 9 บ้านป่าเส้า ตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน จำนวน 250 คน นายกเทศมนตรีตำบลอุโมงค์ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาล ตำบลอุโมงค์ ผู้นำและคณะกรรมการชุมชนที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน บ้านป่าเส้า รวม 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบ สัมภาษณ์

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการคัดแยกและใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการนำขยะมูลฝอยในครัวเรือนกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) เช่น การนำขยะรีไซเคิลไปขาย/บริจาค/นำเข้าธนาคารขยะในชุมชน คัดแยกขยะรีไซเคิล แต่ละประเภท ให้ความร่วมมือในการลด การใช้ขยะในภาคครัวเรือน เช่น หลีกเลี่ยงการใช้โฟมและพลาสติก ใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าในการจับจ่ายซื้อของและให้ความร่วมมือในการการใช้ขยะมูลฝอยซ้ำหรือเกิดประโยชน์ใหม่อีกครั้ง โดยมี การนำสิ่งของที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ เช่น ถุงกระดาษ ถุงพลาสติกที่ไม่เปรอะเปื้อนก็ให้เก็บไว้ใช้ จ ใสของอีกครั้งหนึ่ง เป็นต้น ด้านการรวมกลุ่มในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน พบว่า ประชาชน ส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมทำปุ๋ยจากขยะอินทรีย์ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมธนาคารขยะในชุมชน และด้านการแลกเปลี่ยนองค์

ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย ประชาชนได้ส่งเสริม สนับสนุนให้คนในชุมชนร่วมกันเรียนรู้ และจัดการขยะมูลฝอยในระดับครัวเรือน และให้ความร่วมมือเข้าร่วมประชุม ทำกิจกรรมโครงการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนกับ เทศบาลเป็นต้น 2) บทบาทของเทศบาลตำบลอุโมงค์พบว่าเทศบาลตำบลอุโมงค์ได้จัดทำโครงการกิจกรรม ต่างๆ เพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ในการคัดแยกขยะ พัฒนารูปแบบในการเป็นชุมชนต้นแบบการดำเนินการคัดแยกขยะในชุมชน ลดปริมาณขยะในชุมชน ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมในการ จัดการขยะในชุมชน และเพื่อจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชนด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนป่าเส้า ส่งเสริมให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มจัดทำปุ๋ยจากขยะ จัดตั้งกลุ่มคณะกรรมการบริหารจัดการขยะชุมชน บ้านป่าเส้าขึ้น และส่งเสริมและการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ให้แก่ชุมชน เช่น อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนที่ถูกต้องตามหลักการ3Rs การใช้สื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ เพื่อรณรงค์ เชิญชวนให้ประชาชนในชุมชนเห็นประโยชน์และคุณค่าในการลดการใช้ถุงพลาสติกใน ชุมชน เป็นต้น 3) บทบาทของผู้นำชุมชนพบว่า ผู้นำและคณะกรรมการบริหารจัดการขยะในชุมชนบ้าน ป่าเส้า มีบทบาทสำคัญในการแสวงหาความร่วมมือ การสนับสนุนจากกลุ่มสมาชิกและประชาชน ในชุมชนเข้าร่วมทำกิจกรรม โครงการจัดการขยะในชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการคัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย การกำจัดขยะมูลฝอยแบบรวมกลุ่ม การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้าน ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ผู้นำชุมชนได้มีบทบาทในการคิดและหาแนวทางร่วมกับเทศบาล ตำบลอุโมงค์ในการจัดทำกิจกรรม/โครงการด้านการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน มีการประสานงาน กบเทศบาลฯ และหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนให้มีความเหมาะสม ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น และส่งผลให้ชุมชนมีการบริหารจัดการขยะ มูลฝอยอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

วงศ์ประกาย เจริญเพ็ง (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการขยะในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านป่า อำเภอกำแพงคอย จังหวัดสระบุรี การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการขยะในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านป่า อำเภอกำแพงคอย จังหวัดสระบุรี เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการขยะในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านป่า อำเภอกำแพงคอย จังหวัดสระบุรีจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่เป็นตัวแทนครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านป่า จำนวน 366 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การทดสอบที่ t-test for Independent Samples และการทดสอบเอฟ F-test (One-Way ANOVA) ผลการศึกษา พบว่า

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการขยะในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านป่า อำเภอกำแพงคอย จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยเรียงจากสูงไปหาต่ำ คือ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการขยะในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านป่า อำเภอกำแพงคอย จังหวัดสระบุรี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศ และอาชีพ ต่างกันมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะโดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุและระดับการศึกษา ต่างกันมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะโดยภาพรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปภาวรินทร์ นาจำปา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราดและเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาอาศัยอยู่ในเทศบาลตำบลคลองใหญ่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด จำนวน 303 คน โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test และใช้สถิติ One-way ANOVA หากพบว่ามีความแตกต่างจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least significant difference test)

ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมากประชาชนให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้ายคือด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย ผลการทดสอบสมมติฐาน จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยส่วนประชาชนที่มี อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาอาศัยอยู่ในตำบลต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สุรพงษ์ เล็กสมบูรณ์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการบริหารจัดการขยะชุมชนของเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ศึกษาความรู้ความเข้าใจ และบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะชุมชน เพื่อเสนอกลยุทธ์การจัดการ ขยะชุมชนของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาประกอบด้วย 1) ผู้บริหารเทศบาล 2 คน และผู้ปฏิบัติงานของเทศบาล 3 คน เพื่อศึกษา กระบวนการจัดการขยะชุมชน เก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์และ 2) ประชาชน ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองทั้ง 36 ชุมชน จำนวน 395 คน เก็บข้อมูลโดยใช้ แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติร้อยละ และค่าเฉลี่ย ส่วน ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและเรียบเรียงเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า 1) กระบวนการจัดการขยะชุมชนของเทศบาล เมืองกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน แต่ในระยะแรกประสบปัญหาด้านการ สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนและขาดการสร้างโอกาสการมีส่วนร่วม 2) โดยรวมประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะในระดับครัวเรือนในระดับปานกลาง ($X=3.17$) 3) โดยรวมประชาชนมีความพร้อมด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะในระดับครัวเรือนในระดับปานกลาง ($X=3.10$) และ 4) กลยุทธ์การจัดการขยะชุมชนโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายประกอบด้วย 4 กลยุทธ์คือ กลยุทธ์การประสานความเข้าใจ กลยุทธ์การจัดการขยะแบบครบวงจร กลยุทธ์การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม และกลยุทธ์การ

บริหารองค์การโดยในแต่ละกลยุทธ์ได้เสนอตัวอย่างโครงการและ กิจกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ในเทศบาลอื่นๆให้สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์และเป้าหมาย ได้ต่อไป

เชิด คลังศรี (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนตำบลบางพูดเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและระดับความรู้ ความเข้าใจของประชาชนตำบลบางพูดในการจัดการขยะของเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 2) เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมและความรู้ความเข้าใจของประชาชนตำบลบางพูดต่อการจัดการขยะของเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 390 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบทีและการ ทดสอบเอฟ เมื่อพบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม จึงทดสอบเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีแอล เอสดี โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

ผลการศึกษาพบว่า 1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะและความรู้ความเข้าใจในเรื่องการลดปริมาณ และการแยกขยะของประชาชนเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนตำบลบางพูด เทศบาลนครปากเกร็ดจังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ ความเข้าใจของประชาชนได้ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

พริมาดา ฉลองชัยสิทธิ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดการขยะ กรณีศึกษาคอนโดมิเนียมเขตห้วยขวาง มีความต้องการรู้ถึงพฤติกรรมและความรู้ความเข้าใจของ ประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปพัฒนาให้เกิดความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นระหว่างประชาชนผู้พักอาศัยในคอนโดมิเนียมกับกรุงเทพมหานครที่มีหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยโดยตรง โดยได้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็น การศึกษาถึงพฤติกรรมและการรับรู้ของประชาชนในการจัดการปัญหา ด้วยการใช้แบบสอบถามกับ กลุ่มประชากรรวม 3 กลุ่ม คือกลุ่มประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในคอนโดมิเนียมจำนวน 4 แห่ง ประกอบ ไปด้วย คอนโดมิเนียมแอลพีเอ็นหรือลุมพินีวิลด์ ศูนย์วัฒนธรรมฯ, คอนโดมิเนียมไอดีโอโมบิหาราม 9, คอนโดมิเนียมไลฟ์รัชดาภิเษก, และคอนโดมิเนียมริทิมรัชดา รวมถึงกลุ่มเจ้าหน้าที่นิติบุคคลอาคาร ชุด และกลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษาความสะอาดของสำนักงานเขตห้วยขวาง โดย คอนโดมิเนียมทั้ง 4 แห่งมีการเก็บค่าบริการส่วนกลางที่รวมถึงการบริหารจัดการขยะในจำนวนที่ ใกล้เคียงกัน ขณะที่นิติบุคคลอาคารชุดได้จ่ายเงินเป็นค่าดำเนินการในการจัดการขยะให้กับ กรุงเทพมหานครในราคาแห่งละ 24,000 บาทต่อปีซึ่งเป็นอัตราที่เท่ากันทั้ง 4 แห่ง

ผลการศึกษาพบว่าในส่วนของประชากรกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการรับรู้เกี่ยวกับ การจัดการขยะ และความพึงพอใจต่อการทำหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการ จัดการขยะของกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความร่วมมือในการกำจัดขยะโดยรวมและด้านความร่วมมือตามนโยบายของกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน ส่วน ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความร่วมมือในการกำจัดขยะโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ระดับการศึกษาที่ต่างกันส่งผลต่อความร่วมมือในการกำจัดขยะแตกต่างกัน ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มี สถานภาพต่างกันส่งผลต่อความร่วมมือในการกำจัดขยะแตกต่างกัน เช่นเดียวกับประชาชนที่มี ระยะเวลาการพักอาศัยในอาคารต่างกัน จะมีความร่วมมือ

ในการกำจัดขยะโดยรวม แตกต่างกันด้วย แต่ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันกลับมีความร่วมมือในการกำจัดขยะโดยรวมและรายด้านไม่ แตกต่างกัน

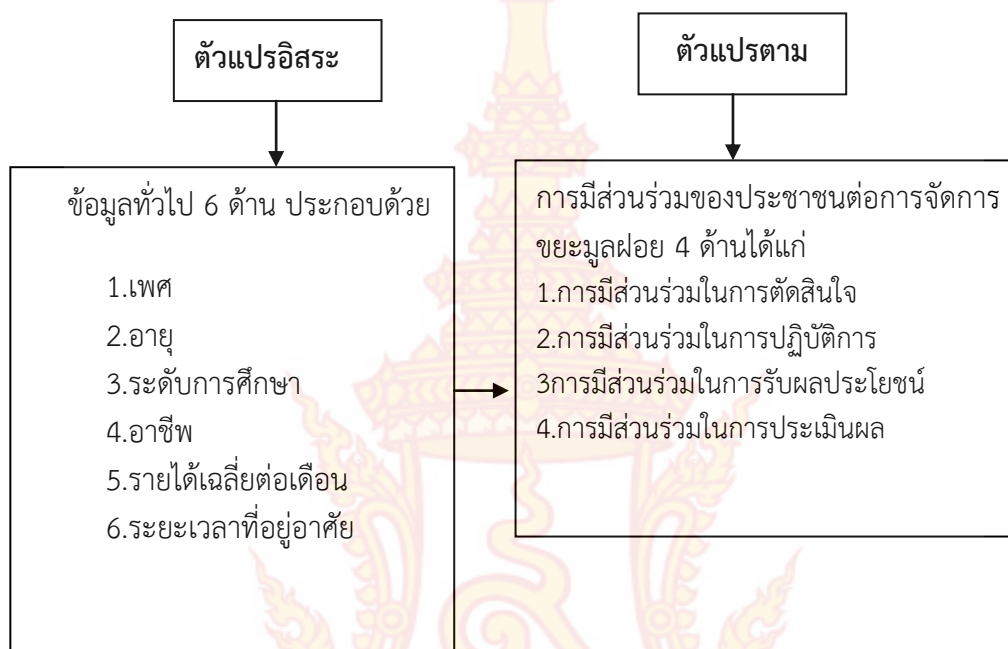
กัญญ์ณฉวี วชิรหัตถพงษ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมจัดการขยะมูลฝอยของคนในชุมชนเขตชุมชนเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วม ความรู้ความเข้าใจ และ จิตสำนึกเกี่ยวกับการจัดการขยะของประชาชนในชุมชน เขตเทศบาลเมืองบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการวิจัยโดยเฉพาะเจาะจงผู้ให้ สัมภาษณ์เป็นประธานชุมชนหรือตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน และเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือโดยเจาะจงเฉพาะผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นประชาชน ในชุมชน เขตเทศบาลเมืองบ้านบึง อำเภอบ้านบึงจังหวัดชลบุรีจำนวน 230 ตัวอย่าง

ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงบางชุมชนที่มีกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมหรือปลูกฝังการมีส่วนร่วม ในการจัดการขยะมูลฝอยโดยเป็นการร่วมมือกันระหว่างชุมชนกับเทศบาลเมืองบ้านบึง คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($X = 3.41$) ในด้านความรู้ความเข้าใจ และจิตสำนึกเกี่ยวกับการจัดการขยะของประชาชนพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึงมีความรู้ความเข้าใจในการคัดแยกประเภทขยะมูลฝอย ในระดับมากคิดเป็นค่าเฉลี่ย ($X = 4.12$) แต่มีจิตสำนึกเกี่ยวกับการจัดการขยะในระดับปานกลาง ประชาชนบางส่วนยังไม่มี การคัดแยกขยะก่อนทิ้งลงถังขยะ มีการใช้ภาชนะหรือบรรจุภัณฑ์บางประเภทที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม มีปริมาณขยะที่ออกสู่ชุมชนเป็นจำนวนมากในด้าน พฤติกรรมการกำจัดขยะภายในครัวเรือนของประชาชนในชุมชนพบว่า ประชาชนในชุมชน มีพฤติกรรมหรือวิธีการต่อการจัดการขยะภายในครัวเรือนในระดับน้อยโดยบางส่วนจะยังไม่มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง แต่จะใส่รวมถุงดำไว้ไปทิ้งลงถัง มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง

กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิด โดยสามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิดการจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research) ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของพื้นที่ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม และเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอวิธีดำเนินการศึกษาตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
4. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำนวน 2,527คน

1.2. กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการศึกษาคำนวณได้จากประชาชนที่ในเขตพื้นที่ตำบลห้วยพลูอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้วยการใช้สูตรของ Yamane (1973) โดยใช้ค่าระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ดังสูตรต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{(1+ Ne^2)}$$

โดย n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = ประชากร 2,527คน

e = ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มกำหนดให้คลาดเคลื่อนได้ 0.05%

$$\text{แทนค่า } n = \frac{2,527}{1+ 2,527 \times (0.05)^2}$$

$$n = 345$$

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จำนวน 345 คน

แบบแผนในการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยคำนวณตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด โดยพิจารณาสัดส่วนจากจำนวนประชากรทั้งหมด 2,527 คน คิดเป็นสัดส่วน 100% ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional stratified random sampling) ซึ่งเท่ากับ 345 คน แล้วคำนวณสัดส่วนระหว่างจำนวนประชากรและจำนวนตัวอย่างของประชากร เพื่อให้ได้จำนวนประชากรตามที่ต้องการ ดังตาราง

ตารางที่ 3.1 การคำนวณสัดส่วนระหว่างจำนวนประชากรและจำนวนตัวอย่างของประชากร

ชื่อหมู่บ้าน	ที่ตั้ง	ประชากร		จำนวนกลุ่มตัวอย่าง(คน)
		รวม(คน)	ร้อยละ	
บ้านไร่แจ็ก	หมู่ที่ 2	489	19.35	67
บ้านคลองบางปลาตุ๊ก	หมู่ที่ 3	580	22.95	79
บ้านบางปลาตุ๊ก	หมู่ที่ 4	853	33.75	116
บ้านใหม่พัฒนา	หมู่ที่ 5	605	23.95	83
รวม		2,527	100	345

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม แยกออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3) การมีส่วนร่วมการรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

เป็นแบบสอบถามที่แสดงระดับการมีส่วนร่วม 5ระดับ โดยเรียงจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด มีเกณฑ์การให้คะแนนตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 5 หมายถึงเห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึงเห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึงเห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึงเห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึงเห็นด้วยน้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยกำหนดไว้ ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

3.1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐมเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.2. นำแบบสอบถามฉบับร่าง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ในของการใช้ภาษาและรูปแบบของแบบสอบถาม

3.3. นำแบบสอบถามฉบับร่าง ที่แก้ไขตามข้อเสนอนแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยให้ตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วย

1. ผศ.ดร.ชมภูณัฐ หุ่นนาคน ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

2. ดร.ศิริวัฒน์ เปลี่ยนบางยาง ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

3. นายอริวัฒน์ พูลเมือง ตำแหน่ง รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลู

3.4. จากนั้นนำผลการตรวจสอบแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอนแนะและคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถาม และวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยเกณฑ์การตัดสินค่า IOC ถ้ามีค่า 0.50 ขึ้นไป ถึงจะสามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงได้

4. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คุณเชี่ยวชาญเสนอแนะและนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีความเชื่อถือได้สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลู

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นประชากรกลุ่มเป้าหมายที่จะศึกษา โดยนำแบบสอบถามไปให้โดยตรงด้วยตนเอง พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม โดยให้ออกาสผู้ตอบแบบสอบถามได้ทำแบบสอบถามอย่างอิสระ

3. จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม จำนวน 345 ชุด โดยมีแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาและมีความสมบูรณ์ได้ทั้งหมด จำนวน 345 ชุด คิดเป็นร้อยละ100

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. รวบรวมแบบสอบถามทั้งหมด

2. ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
3. จัดคำตอบเป็นกลุ่มและเป็นหมวดโดยกำหนดรหัสข้อมูลพร้อมทั้งจัดทำคู่มือ
4. ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) และเชิงอ้างอิง (Inferential Statistic) ดังนี้

6.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic)

สถิติเชิงพรรณนาใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการบรรยายลักษณะข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาอาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อยู่อาศัย

6.2 สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistic)

สถิติเชิงอ้างอิงได้แก่ ค่า t-test และ F-test โดย t-test ใช้สำหรับทดสอบความแตกต่างด้านปัจจัยส่วนบุคคลที่มีตัวแปร แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ตัวแปรเพศ ส่วนสถิติ F-test ใช้ในการทดสอบคือตัวแปรที่มีมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อยู่อาศัย กรณีที่ทดสอบแล้วพบว่ามีความแตกต่างระหว่างกลุ่มของค่าเฉลี่ยจะนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การจัดการขยะโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนตำบลห้วยพลูและทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการสื่อความหมายที่ตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{X}	หมายถึง ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	หมายถึง ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
n	หมายถึง จำนวนของตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์
t	หมายถึง ค่าสถิติ t ที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
F	หมายถึง ค่าสถิติ F ที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
Df	หมายถึง ค่าองศาแห่งความอิสระ(Degree of Freedom)
Ss	หมายถึง ผลรวมของกำลังสองค่าเบี่ยงเบน(Sum of Square)
Sig.	หมายถึง ค่าความน่าจะเป็นที่คำนวณได้จากค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
*	หมายถึง ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 4 ผลสรุปสมมติฐานการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ทั้งหมด 6 ตัวแปรประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อยู่อาศัย ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไป จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (N=345คน)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	164	47.54
หญิง	181	52.46
รวม	345	100.00
2. อายุ		
น้อยกว่า 20 ปี	17	4.93
21 ปีขึ้นไป-30 ปี	59	17.10
31 ปีขึ้นไป-40 ปี	88	25.51
41 ปีขึ้นไป-50 ปี	79	22.90
51 ปีขึ้นไป-60 ปี	66	19.13
61 ปีขึ้นไป	36	10.43
รวม	34	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	204	59.13
ปริญญาตรี	60	17.39
สูงกว่าปริญญาตรี	3	0.87
อื่นๆ	78	22.61
รวม	345	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
4. อาชีพ		
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	73	21.16
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	17	4.93
พนักงานบริษัท/ลูกจ้าง	74	21.45
เกษตรกร/ชาวน/ชาวไร่	139	40.29
อื่นๆ	42	12.17
รวม	345	100.00
5. รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	131	37.97
10,001 บาทขึ้นไป-15,000 บาท	126	36.52
15,001 บาทขึ้นไป-20,000	54	15.65
20,001 บาทขึ้นไป-25,000	19	5.51
มากกว่า 25,001 บาทขึ้นไป	15	4.35
รวม	345	100.00
6. ระยะเวลาอาศัย		
ไม่เกิน 5 ปี	10	2.90
6 ปีขึ้นไป-10 ปี	30	8.70
11 ปีขึ้นไป-15 ปี	23	6.67
16 ปีขึ้นไป-20 ปี	53	15.36
21 ปีขึ้นไป	229	66.38
รวม	345	100.00

จากตารางที่ 4.1 สามารถอธิบายข้อมูลพื้นฐานทั่วไปได้ดังนี้

1. เพศ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 52.46 รองลงมาคือเพศชาย จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 47.54

2. อายุ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีอายุ 31 ปีขึ้นไป - 40 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 25.51 รองลงมาคือ กลุ่มที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป - 50 ปี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 22.90 กลุ่มที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป - 60 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 19.13 กลุ่มที่มีอายุ 21 ปีขึ้นไป - 30 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 17.10 กลุ่มที่มีอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 10.43 และกลุ่มที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.93 ตามลำดับ

3. ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 59.13 รองลงมาคือกลุ่มที่มีการศึกษาระดับอื่นๆ จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 22.61 กลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 17.39 และกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.87 ตามลำดับ

4. อาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีอาชีพเกษตรกรกรรม/ชาวสวน/ชาวไร่จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 40.29 รองลงมาคือกลุ่มที่มีอาชีพพนักงานบริษัท/ลูกจ้างจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 21.45 กลุ่มที่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 21.16 กลุ่มที่มีอาชีพอื่นๆ ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 12.17 และกลุ่มที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.93 ตามลำดับ

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 37.97 รองลงมา คือ กลุ่มที่มีรายได้ 10,001 บาทขึ้นไป-15,000 บาท จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 36.52 กลุ่มที่มีรายได้ 15,001 บาทขึ้นไป-20,000 บาท จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 15.65 กลุ่มที่มีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป-25,000 บาท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 5.51 และกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 25,001 บาทขึ้นไป จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.35 และตามลำดับ

6. ระยะเวลาที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัย 21 ปีขึ้นไป จำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 66.38 รองลงมา คือ กลุ่มที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัย 16 ปีขึ้นไป-20 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 15.36 กลุ่มที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัย 6 ปีขึ้นไป-10 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 8.70 กลุ่มที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัย 11 ปีขึ้นไป-15 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 และกลุ่มที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยไม่เกิน 5 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.90 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู

ตารางที่ 4.2 การจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ในภาพรวม

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย	\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.29	1.04	ปานกลาง	3
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	3.44	.92	ปานกลาง	2
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.66	.91	มาก	1
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.27	1.03	ปานกลาง	4
ภาพรวม	3.42	.89	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบล ห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$, $SD = .89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู ในด้านการมีส่วนร่วมใน

การรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66, SD = .91$) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44, SD = .92$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29, SD = 1.04$) และอันดับสุดท้าย คือด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27, SD = 1.03$)

ตารางที่ 4.3 การจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
1. การมีส่วนร่วมการประชุมประชาคมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนร่วมกับชุมชนหรือ อบต.	3.40	1.25	ปานกลาง	2
2. การมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนในชุมชนเพื่อจัดทำโครงการ/ กิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอย	3.41	1.19	ปานกลาง	1
3. การมีส่วนร่วมในการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการขยะแบบครบวงจรกับชุมชนหรือ อบต.	3.34	1.19	ปานกลาง	3
4. การมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน/โครงการเพื่อแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชน	3.22	1.15	ปานกลาง	5
5. การมีส่วนร่วมในการจัดทำร่างข้อบัญญัติของอบต. เกี่ยวกับการรักษาความสะอาดในชุมชน	3.18	1.24	ปานกลาง	6
6. การมีส่วนร่วมในการวางแผน การแบ่งหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับชุมชนหรือ อบต.	3.18	1.19	ปานกลาง	6
7. การมีการจัดลำดับความสำคัญสาเหตุของปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนของท่านว่าจะทำสิ่งไหนก่อนหรือหลัง	3.33	1.16	ปานกลาง	4
ภาพรวม	3.29	1.04	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยในการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29, SD = 1.04$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู ในการมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนในชุมชนเพื่อจัดทำโครงการ/ กิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41, SD = 1.19$) รองลงมาคือการเข้าร่วมการประชุมประชาคมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนร่วมกับชุมชนหรือ อบต.อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40,$

$SD = 1.25$) การมีส่วนร่วมในการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการขยะแบบครบวงจรกับชุมชนหรือ อบต. อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34, SD = 1.19$) การจัดลำดับความสำคัญสาเหตุของปัญหามูลฝอยในชุมชนของท่านว่าจะทำสิ่งไหนก่อนหรือหลัง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33, SD = 1.16$) การมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน/โครงการเพื่อแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.22, SD = 1.15$) และอันดับสุดท้ายมี 2 ข้อ คือ การมีส่วนร่วมในการจัดทำร่างข้อบัญญัติของอบต.เกี่ยวกับการรักษาความสะอาดในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.18, SD = 1.24$) และการมีส่วนร่วมในการวางแผน การแบ่งหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับชุมชนหรือ อบต. อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.18, SD = 1.19$)

ตารางที่ 4.4 การจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรีจังหวัดนครปฐม จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

ด้านการมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติการ	\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
8. การมีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมของชุมชน หรือ อบต.ในการณรงค์และร่วมเก็บขยะมูลฝอยในชุมชน	3.42	1.13	ปานกลาง	4
9. การมีส่วนร่วมคัดแยกประเภทขยะ เช่น เศษกระดาษพลาสติก ขวดแก้ว หรือขยะมีพิษก่อนนำไปทิ้งลงถังขยะ	3.65	1.04	มาก	1
10. การมีส่วนร่วมใช้ถุงผ้าปิ่นโต หรือตะกร้า มาซื้อสินค้าเพื่อลดการใช้ ถุงพลาสติก และกล่องโฟม	3.56	1.04	มาก	2
11. การมีส่วนร่วมนำขยะมูลฝอยในครัวเรือนมาทำเป็นปุ๋ยหมักหรือน้ำหมักจุลินทรีย์ชีวภาพ	3.31	1.09	ปานกลาง	6
12. การมีส่วนร่วมชุมชนหรือ อบต.ในการเข้าฝึกอบรมเสริมสร้างความรู้ต่างๆเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	3.31	1.15	ปานกลาง	6
13. การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อรณรงค์การทำความสะอาดชุมชนในวันสำคัญที่ทางราชการกำหนด	3.40	1.11	ปานกลาง	5
14. การมีส่วนร่วมชักชวนคนในครอบครัวหรือเพื่อนบ้านในการจัดการขยะมูลฝอย	3.46	1.07	ปานกลาง	3
ภาพรวม	3.44	.92	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยในการปฏิบัติการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44, SD = .92$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู การมีส่วนร่วมคัดแยกประเภทขยะ เช่น เศษกระดาษ พลาสติก ขวดแก้ว หรือขยะมีพิษ ก่อนนำไปทิ้งลงถังขยะ อยู่ในระดับมาก (

$\bar{X} = 3.65$, $SD = 1.04$) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมใช้ถุงผ้า ปิ่นโต หรือตะกร้า มาซื้อ สินค้าเพื่อลดการใช้ถุงพลาสติก และกล่องโฟม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, $SD = 1.04$) การมีส่วนร่วมชักชวนคนในครอบครัว หรือเพื่อนบ้านในการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$, $SD = 1.07$) การมีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมของชุมชน หรือ อบต. ในการรณรงค์และร่วมเก็บขยะมูลฝอยในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$, $SD = 1.13$) การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อรณรงค์การทำความสะอาดชุมชนในวันสำคัญที่ทางราชการกำหนด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, $SD = 1.11$) และอันดับสุดท้ายมี 2 ข้อ คือ การมีส่วนร่วมนำขยะมูลฝอยในครัวเรือนมาทำเป็นปุ๋ยหมัก หรือน้ำหมักจุลินทรีย์ชีวภาพ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$, $SD = 1.09$) กับ การมีส่วนร่วมชุมชน หรือ อบต. ในการเข้าฝึกอบรมเสริมสร้างความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ($\bar{X} = 3.31$, $SD = 1.15$)

ตารางที่ 4.5 การจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลู

อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
15. การมีส่วนร่วมในการลดขยะมูลฝอย เช่น ขวดพลาสติก ขวดแก้ว หรือถุงพลาสติกที่ใช้แล้ว นำกลับมาใช้ใหม่	3.70	1.09	มาก	3
16. การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนแล้วนำไปขายเพื่อเพิ่มรายได้	3.78	1.06	มาก	2
17. การมีส่วนร่วมไม่ทิ้งขยะลงลำคลองและแม่น้ำ เพื่อให้ลำคลองและแม่น้ำสะอาด	3.84	1.07	มาก	1
18. การมีส่วนร่วมนำปุ๋ยหมักหรือน้ำหมักจุลินทรีย์ชีวภาพไปใช้ประโยชน์	3.42	1.12	ปานกลาง	7
19. การมีส่วนร่วมในการทำให้ชุมชนของท่านสะอาดเรียบร้อย	3.67	1.08	มาก	4
20. การมีส่วนร่วมในการลดมลพิษในชุมชนให้น้อยลง	3.64	1.04	มาก	5
21. สามารถติดต่อรับข่าวสารกับชุมชนและ อบต. ได้สะดวกขึ้น	3.57	1.11	มาก	6
ภาพรวม	3.66	.91	มาก	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยในการรับผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$, $SD = .91$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลห้วยพลู การมีส่วนร่วมไม่ทิ้งขยะลงลำคลองและแม่น้ำเพื่อให้ลำคลองและแม่น้ำสะอาด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, $SD = 1.07$) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนแล้วนำไปขายเพื่อเพิ่มรายได้ อยู่ในระดับ

มาก ($\bar{X} = 3.78$, $SD = 1.06$) การมีส่วนร่วมในการลดขยะมูลฝอย เช่น ขวดพลาสติก ขวดแก้ว หรือ ถุงพลาสติกที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, $SD = 1.09$) การมีส่วนร่วมในการ ทำให้ชุมชนของท่านสะอาดเรียบร้อย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, $SD = 1.08$) การมีส่วนร่วมในการลด มลพิษในชุมชนให้น้อยลง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, $SD = 1.04$) การที่สามารถติดต่อ รับข่าวสาร กับ ชุมชน และ อบรมได้สะดวกขึ้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, $SD = 1.11$) และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วม นำปัญหา หรือ น้ำหนักจุลินทรีย์ชีวภาพไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.42$, $SD = 1.12$)

ตารางที่ 4.6 การจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลู

อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ด้านการมีส่วนร่วม ในการประเมินผล	\bar{X}	SD	แปลความ	อันดับ
22. การมีส่วนร่วมในการทำเกณฑ์ประเมินผลการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	3.28	1.15	ปานกลาง	2
23. การมีส่วนร่วมประเมินผลจัดการขยะในชุมชนของท่าน	3.27	1.16	ปานกลาง	3
24. การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอยของอบต. ให้ อบต.ทราบ	3.28	1.16	ปานกลาง	2
25. การได้รับทราบผลการประเมินผลการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	3.21	1.12	ปานกลาง	5
26. การมีส่วนร่วมในช่วยประชาสัมพันธ์ผลการประเมินผลการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย	3.23	1.13	ปานกลาง	4
27. การมีส่วนร่วมในการแจ้งให้ อบต.ทราบ เมื่อพบขยะอันตรายในพื้นที่สาธารณะ	3.32	1.15	ปานกลาง	1
ภาพรวม	3.27	1.03	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยในการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$, $SD = 1.03$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู การมีส่วนร่วมในการแจ้งให้ อบต.ทราบ เมื่อพบขยะอันตรายในพื้นที่สาธารณะ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$, $SD = 1.15$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการทำเกณฑ์ประเมินผลการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$, $SD = 1.15$) การร่วมแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอยของ อบต. ให้ อบต.ทราบ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$, $SD = 1.16$) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการขยะในชุมชนของท่าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$, $SD = 1.16$) การมีส่วนร่วมในการช่วยประชาสัมพันธ์ผลการประเมินผลการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$, SD

= 1.13) และอันดับสุดท้ายคือ การได้รับทราบผลการประเมินผลการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$ $SD = 1.12$)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัย รายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.7 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการจัดการขยะมูลฝอย	ค่าเฉลี่ย \bar{X}		t	sig
	ชาย(164)	หญิง(181)		
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.31	3.28	.281	.779
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	3.49	3.40	.815	.416
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.67	3.65	.250	.803
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.29	3.25	.325	.745
ภาพรวม	3.44	3.40	.452	.652

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.7 กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.8 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการจัดการขยะมูลฝอย	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	8.655	5	1.731	.620	.154
	ภายในกลุ่ม	362.160	339	1.068		
	รวม	370.815	344			

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการจัดการขยะมูลฝอย	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
2. ด้านการมีส่วนร่วมใน การปฏิบัติการ	ระหว่างกลุ่ม	6.752	5	1.350	1.597	.160
	ภายในกลุ่ม	286.600	339	.845		
	รวม	293.352	344			
3. ด้านการมีส่วนร่วมใน การรับผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	8.936	5	1.787	2.202	.054
	ภายในกลุ่ม	275.217	339	.812		
	รวม	284.153	344			
4. ด้านการมีส่วนร่วมใน การประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	9.705	5	1.941	1.858	.101
	ภายในกลุ่ม	354.195	45			
	รวม	363.900	344			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	7.684	5	1.537	1.973	.082
	ภายในกลุ่ม	264.012	339			
	รวม	271.696	344			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.8 กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามระดับการศึกษา

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการจัดการขยะมูลฝอย	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	5.161	3	1.720	1.604	.188
	ภายในกลุ่ม	365.655	341	1.072		
	รวม	370.815	344			
2. ด้านการมีส่วนร่วมใน การปฏิบัติการ	ระหว่างกลุ่ม	1.879	3	.626	.733	.533
	ภายในกลุ่ม	291.473	341	.855		
	รวม	293.352	344			
3. ด้านการมีส่วนร่วมใน การรับผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	6.852	3	2.284	2.809	.040*
	ภายในกลุ่ม	277.301	341	.813		
	รวม	284.153	344			
4. ด้านการมีส่วนร่วมใน การประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	7.588	3	2.529	2.421	.066
	ภายในกลุ่ม	356.311	341	1.045		
	รวม	363.900	344			

การมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการจัดการขยะมูลฝอย	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	4.926	3	1.642	2.099	.100
	ภายในกลุ่ม	266.770	341	.782		
	รวม	271.696	344			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.9 กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน คือด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ LSD ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์เป็นรายคู่ที่มีระดับการศึกษาต่างกันด้วยวิธีของ LSD

ระดับ การศึกษา	\bar{X}	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี	อื่นๆ
		3.73	3.75	3.67	3.40
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.73	-	-0.01	0.07	0.33*
ปริญญาตรี	3.75		-	0.80	0.35*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐมต่างกัน 2 คู่ ได้แก่ 1) กลุ่มตัวอย่างต่ำกว่าปริญญาตรีกับอื่นๆ 2) กลุ่มตัวอย่างปริญญาตรีกับอื่นๆ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามอาชีพ

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	5.377	4	1.344	1.251	.289
	ภายในกลุ่ม	365.438	340	1.075		
	รวม	370.815	344			
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	ระหว่างกลุ่ม	5.098	4	1.275	1.503	.201
	ภายในกลุ่ม	288.254	340	.848		
	รวม	293.352	344			
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	5.160	4	1.290	1.572	.181
	ภายในกลุ่ม	278.993	340	.821		
	รวม	284.153	344			
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	1.985	4	496	466	.760
	ภายในกลุ่ม	361.914	340	1.064		
	รวม	363.900	344			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	3.869	4	.967	1.228	.299
	ภายในกลุ่ม	267.828	340	.788		
	รวม	271	.696	344		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.11 กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.12 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	6.118	4	1.530	1.426	.225
	ภายในกลุ่ม	364.697	340	1.073		
	รวม	370.815	344			
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	ระหว่างกลุ่ม	14.814	4	3.704	4.521	.001*
	ภายในกลุ่ม	278.538	340	.819		
	รวม	293.352	344			

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการจัดการขยะมูลฝอย	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
3. ด้านการมีส่วนร่วมใน การรับผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	4.285	4	1.071	1.301	.269
	ภายในกลุ่ม	278.969	340	.823		
	รวม	284.153	344			
4. ด้านการมีส่วนร่วมใน การประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	7.517	4	1.879	1.793	.130
	ภายในกลุ่ม	356.383	340	1.048		
	รวม	363.900	344			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	7.216	4	1.804	2.319	.057
	ภายในกลุ่ม	264.481	340	.778		
	รวม	271.696	344			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.12 กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน คือด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ LSD ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 4-13

ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เป็นรายคู่ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันด้วยวิธีของ LSD

ระดับ	\bar{X}	ต่ำกว่า 10,001 บาท	15,001 บาท	20,001 บาท	25,001 บาท
การศึกษา	10,000 บาท	-15,000 บาท	-20,000 บาท	-25,000 บาท	ขึ้นไป
	3.24	3.53	3.82	3.36	3.26
ต่ำกว่า10,000 บาท	3.24	-	-	-.581*	-.124
15,001 บาท	3.82		-	.457	.560*
-20,000 บาท					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน ในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐมต่างกัน 2 คู่ ได้แก่ 1) กลุ่มตัวอย่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า10,000 บาทกับ15,001—20,000 บาท 2) กลุ่มตัวอย่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือน15,001-20,000 บาท กับ25,001บาทขึ้นไป มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย

การมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการจัดการขยะมูลฝอย	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	11.034	4	2.758	2.607	.036
	ภายในกลุ่ม	359.781	340	1.058		
	รวม	370.815	344			
2. ด้านการมีส่วนร่วมใน การปฏิบัติการ	ระหว่างกลุ่ม	9.541	4	2.385	2.857	.024
	ภายในกลุ่ม	283.811	340	.835		
	รวม	293.352	344			
3. ด้านการมีส่วนร่วมใน การรับผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	2.582	4	.645	.779	.539
	ภายในกลุ่ม	281.571	340	.828		
	รวม	284.153	344			
4. ด้านการมีส่วนร่วมใน การประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	9.188	4	2.297	2.202	.068
	ภายในกลุ่ม	354.495	340	1.043		
	รวม	363.900	344			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	6.777	4	1.694	2.174	.072
	ภายในกลุ่ม	264.919	340	1.081		
	รวม	271.696	344			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.14 กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัย มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ผลสรุปสมมติฐานการวิจัย

4.1. การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลูอยู่ในระดับต่ำ ผลสรุปการทดสอบสมมติฐาน ของการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลู ตามการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู ตามตาราง ที่ 4-2 อยู่ในระดับปานกลางผลสรุปคือ ปฏิเสธสมมติฐาน

4.2. การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลูแตกต่างกัน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ตามตารางที่ 4.15

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
สมมติฐาน	
1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรีจังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน	เป็นไปตามสมมติฐาน
4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรีจังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
5. ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน	เป็นไปตามสมมติฐาน
6. ประชาชนที่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในตำบลต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชาชนในเขตตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 345 คน โดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test และใช้สถิติ One-way ANOVA หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 จะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least significant difference test) สรุปผลการศึกษาและอภิปรายผลตามลำดับ ดังนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผลการศึกษาวิจัย
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีอายุ 31 ปีขึ้นไป – 40 ปี ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีอาชีพเกษตรกร/ชาวสวน/ชาวไร่ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท และส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัย 21 ปีขึ้นไป

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบล ห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบล ห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก ประชาชนให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้ายคือด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลูอยู่ในระดับต่ำ ผลการศึกษาพบว่า ตามการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู ตามตาราง ที่ 4-2 อยู่ในระดับปานกลางผลสรุปคือ ปฏิเสธสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลูแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มี ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาอาศัยอยู่ในตำบล ต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบล ห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

จากการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อินทัย เทียนสว่าง (2556) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของ ชุมชนบ้านป่าเส้า ตำบลอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับการศึกษาของ วงษ์ประกาย เจริญเพ็ง (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการขยะในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านป่า อำเภอกำแพงแสน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการขยะในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านป่า อำเภอกำแพงแสน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของ พรินมาดา ฉลองชัยสิทธิ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดการขยะ กรณีศึกษาคอนโดมิเนียมเขตห้วยขวาง ผลการศึกษา พบว่า เกี่ยวกับ การจัดการขยะ และความพึงพอใจต่อการทำหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการ จัดการขยะของ

กรุงเทพมหานครอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับการศึกษาของ กัญญ์ณฉวี วชิรพัฒน์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมจัดการขยะมูลฝอยของคนในชุมชนเขตชุมชนเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ในความคิดเห็นของผู้วิจัย เห็นว่าอาจเป็นเพราะการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในปัจจุบันของตำบล ห้วยพลูใช้สื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ รณรงค์ให้มีการลดภาวะโลกร้อนประชาชนในชุมชนจึงตระหนักถึงการลดขยะมูลฝอยจากครัวเรือน และประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลูมีการรณรงค์ขอความร่วมมือไม่ให้ประชาชนทิ้งขยะลงลำคลองหรือใต้ถุนบ้าน เนื่องจากขยะมูลฝอยทำให้สภาพภูมิทัศน์ไม่สวยงามแล้วยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคต่าง ๆ นาสูการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ เช่นโรคไข้เลือดออก ซึ่งทุกปีมีการแพร่ระบาดของโรค ประชาชนจึงต้องร่วมกันรักษาความสะอาด ภายในบริเวณชุมชน โดยสรุปการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถสรุปอภิปราย ผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรายด้านเป็นอันดับสาม ในความคิดเห็นของผู้วิจัย เห็นว่าอาจเป็นเพราะประชาชนเข้าร่วมประชุม เพื่อเสนอปัญหาและความต้องการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนร่วมกับชุมชนและอบต.ห้วยพลู ร่วมวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนในชุมชนเพื่อจัดทำโครงการ/ กิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอย และให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนของตนเองแก่เจ้าหน้าที่เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ร่วมในการวางแผนงาน/ โครงการเพื่อแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชน แต่การมีส่วนร่วมในการจัดทำร่างข้อบัญญัติของอบต.เกี่ยวกับการรักษาความสะอาดในชุมชน และการมีส่วนร่วมในการวางแผนการแบ่งหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับชุมชนหรือ อบต.อยู่ในระดับน้อยของด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในความคิดเห็นของผู้วิจัย เห็นว่าประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์น้อยในการจัดทำร่างข้อบัญญัติของอบต.เกี่ยวกับการรักษาความสะอาดในชุมชน จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานน้อย

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรายด้านเป็นอันดับสอง ในความคิดเห็นของผู้วิจัย เห็นว่าอาจเป็นเพราะประชาชนมีส่วนร่วมคัดแยกประเภทขยะ เช่น เศษกระดาษ พลาสติก ขวดแก้ว หรือขยะมีพิษ ก่อนนำไปทิ้งลงถังขยะ และอบต.ห้วยพลู ขอความร่วมมือให้ประชาชนในชุมชนคัดแยกประเภทขยะ เช่น เศษกระดาษ พลาสติก ขวดแก้ว หรือขยะมีพิษ ก่อนนำไปทิ้งลงถังขยะ ในการซื้อสินค้าและผลิตภัณฑ์ภายในชุมชนให้ลดการใช้ถุงพลาสติก และกล่องโฟม ใช้ถุงผ้า ปิ่นโต หรือตะกร้า มาซื้อสินค้า ให้ประชาชนมีความตระหนักถึงภาวะโลกร้อน และรณรงค์ให้นำขยะมูลฝอยในครัวเรือนมาทำเป็นปุ๋ยหมัก หรือน้ำหมักจุลินทรีย์ชีวภาพ โดยการจัดโครงการให้ความรู้แก่ชุมชนในการคัดแยกขยะว่าส่งผลดีแก่ตนเองและสังคมในชุมชนอย่างไร และสร้างจิตสำนึกที่ดีในการลดขยะต้นทาง

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยรายด้านเป็นอันดับหนึ่ง ในความคิดเห็นของผู้วิจัย เห็นว่าอาจเป็นเพราะในปัจจุบันชุมชนและอบต.ห้วยพลู และสื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ รณรงค์ให้มีการลดภาวะโลกร้อนประชาชนในชุมชนจึงตระหนักถึงการคัดแยกขยะและนำขยะที่คัดแยกนั้นมาสร้างให้เกิดผลประโยชน์แก่ตนเองอย่างไร เห็นคุณค่าของการคัดแยกขยะสร้างมูลค่าแก่ขยะจึงทำให้เกิดขยะที่จะทิ้งน้อยลง โดยการนำขวดพลาสติก ขวดแก้วหรือถุงพลาสติกที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่ซื้อผลิตภัณฑ์ชนิดเติมแบบถุงพลาสติกมาใช้ แทนการซื้อ

ผลิตภัณฑ์แบบขวด ทำให้ลดรายจ่าย เช่น น้ำยาปรับผ้านุ่ม มีการคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนแล้วนำไปขายเพื่อเพิ่มรายได้ และการมีส่วนร่วมในการไม่ทิ้งขยะลงลำคลองหรือใต้ถุนบ้าน ทำให้ลำคลองสะอาดอยู่ในระดับมากที่สุด ในความคิดเห็นของผู้วิจัย เห็นว่าประชาชนมีความร่วมมือไม่ทิ้งขยะลงลำคลองหรือใต้ถุนบ้าน เนื่องจากขยะมูลฝอยทำให้สภาพภูมิทัศน์ไม่สวยงามแล้วยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคต่าง ๆ นำสู่การแพร่ระบาดของโรคติดต่อ เช่น โรคไข้เลือดออกซึ่งทุกปีมีการแพร่ระบาดของโรค ประชาชนจึงต้องร่วมกันรักษาความสะอาดภายในบริเวณชุมชน

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรายด้านเป็นอันดับสุดท้าย ในความคิดเห็นของผู้วิจัย ประชาชนยังคงมีความคิดว่าการประเมินผลการจัดการขยะควรเป็นหน้าที่ของอบต.ห้วยพลู โดยตรง ยังไม่กล้าที่จะแจ้งหรือร้องเรียนในการทำงานเพื่อประเมินผล ดังนั้นควรสร้างความเข้าใจถึงการมีส่วนร่วมในการแจ้งให้ อบต.ทราบ เมื่อพบขยะอันตรายในพื้นที่สาธารณะ การมีส่วนร่วมในการทำเกณฑ์ประเมินผลการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยในการร่วมแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอยของ อบต.ให้ อบต.ทราบ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการขยะในชุมชนของ การมีส่วนร่วมในการช่วยประชาสัมพันธ์ผลการประเมินผลการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย และการได้รับทราบผลการประเมินผลการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน เมื่อชุมชนได้ร่วมกันวางแผน ลงมือทำ รับผลประโยชน์ ควรจะประเมินผลในสิ่งที่ชุมชนได้ร่วมกันทำเพื่อนำไปพัฒนาชุมชนต่อไป

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยมากยิ่งขึ้นในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งควรสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู ได้แก่ การมีส่วนร่วมตรวจสอบผลการดำเนินงานหลังจากได้รับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย ผลเสียผลกระทบที่มีต่อชุมชนหากไม่ดำเนินการจัดการขยะในชุมชน

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลูอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

จากผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ ระยะเวลาอาศัยต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มี ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาอาศัยอยู่ในตำบล ต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม สามารถสรุปอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 เพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วงษ์ประกาย เจริญเพ็ง(2556) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการขยะในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านป่า อำเภอกงคอด จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปภาวรินทร์ นาจำปา

(2557) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด การศึกษาพบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรียมาดา ฉลองชัยสิทธิ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรม และความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดการขยะ กรณีศึกษาคอนโดมิเนียมเขตห้วยขวาง ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญ์ณฉวี วชิรหัตถพงศ์ (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมจัดการขยะมูลฝอยของคนในชุมชนเขตชุมชนเทศบาลเมืองบ้านปิง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน ในความคิดเห็นของผู้วิจัย ประชาชนที่มีเพศต่างกันทั้งเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน มีการปฏิบัติกิจกรรมการรักษาความสะอาดภายในบริเวณชุมชนร่วมกันกับอบต.และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ โดยประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิงได้ตระหนักถึงการจัดการขยะภายในชุมชนจึงร่วมมือกันปฏิบัติกิจกรรม

2.2 อายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วงษ์ประกาย เจริญเพ็ง(2556) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการขยะในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านป่า อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของปภาวรินทร์ นาจำปา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่แตกต่างกันด้านอายุ มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพงษ์ เล็กสมบูรณ์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการบริหารจัดการขยะชุมชนของเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ศึกษาความรู้ความเข้าใจ และบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะชุมชน เพื่อเสนอกกลยุทธ์การจัดการ ขยะชุมชนของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่แตกต่างกันด้านอายุ มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน ในความคิดเห็นของผู้วิจัย ประชาชนที่มีอายุต่างกัน จึงทำให้มีทัศนคติและการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกัน เพราะประชาชนในชุมชนมีการปลูกจิตสำนึกในการจัดการขยะในทุกกลุ่มอายุ เช่นการปลูกฝังในครอบครัว โรงเรียน และมีการนำปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของตนเอง

2.3 อาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วงษ์ประกาย เจริญเพ็ง (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการขยะในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านป่า อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ประชาชนที่มีความแตกต่างกันในเรื่องอาชีพ มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของปภาวรินทร์ นาจำปา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่แตกต่างกันด้านอาชีพ มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรพงษ์ เล็กสมบูรณ์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการบริหารจัดการขยะชุมชนของเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ศึกษาความรู้ความเข้าใจ และบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะชุมชน เพื่อเสนอกกลยุทธ์การจัดการขยะชุมชนของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน ในความคิดเห็นของผู้วิจัย ประชาชนที่มีอาชีพ

ต่างกัน การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆไม่ต่างกัน การดำรงชีวิตประจำวันถึงจะมีความแตกต่างกัน ประชาชนยังให้ความสำคัญต่อมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยทั้งในครัวเรือนและการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับประชาชนหรือปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับตำบลห้วยพลู

2.4 ระยะเวลาอาศัยอยู่ในตำบล พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในตำบลต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วงษ์ประกาย เจริญเพ็ง(2556) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการขยะในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านป่า อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่แตกต่างกันด้านระยะเวลาอาศัย มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปภาวรินทร์ นาจำปา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริมาดา ฉลองชัยสิทธิ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดการขยะ กรณีศึกษาคอนโดมิเนียมเขตห้วยขวาง

ผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญาณณัฐ วชิรหัตถพงษ์ (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมจัดการขยะมูลฝอยของคณในชุมชนเขตชุมชนเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ไม่แตกต่างกัน ในความคิดเห็นของผู้วิจัย ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ไม่แตกต่างกัน เพราะพื้นที่ในตำบลห้วยพลูเป็นสังคมชนบทที่ยังวัฒนธรรมความเอื้อเฟื้อมีการช่วยเหลือเพื่อนบ้านจึงมีความคุ้นเคยกับประชาชนครัวเรือนข้างเคียงได้ง่ายจึงมีความร่วมมือเข้าร่วมโครงการกิจกรรมที่ชุมชนดำเนินการร่วมกับ อบต.หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

2.5 ระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐมโดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริมาดา ฉลองชัยสิทธิ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดการขยะ กรณีศึกษาคอนโดมิเนียมเขตห้วยขวาง ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีความแตกต่างกันในเรื่องระดับการศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของวงษ์ประกาย เจริญเพ็ง(2556) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการขยะในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านป่า อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่แตกต่างกันด้านระดับการศึกษามีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยต่างกัน และ ในความคิดเห็นของผู้วิจัย ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารหรือมีองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย *ต่างกัน จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยมีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน

2.6 รายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปภาวรินทร์ นาจำปา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่แตกต่างกันด้านรายได้ต่อเดือนมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยต่างกัน และสอดคล้องกับ

งานวิจัยของพรีมาดา ฉลองชัยสิทธิ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดการขยะ กรณีศึกษาคอนโดมิเนียมเขตห้วยขวาง ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย แตกต่างกันไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของวงษ์ประกาย เจริญเพ็ง (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการขยะในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านป่า อำเภอกำแพงคอย จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย แตกต่างกันในความคิดเห็นของผู้วิจัย ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยในการปฏิบัติแตกต่าง เพื่อรักษาความสะอาดในครัวเรือนและบริเวณชุมชนตามที่ตนเองสามารถปฏิบัติได้ ทั้งการจัดการขยะในครัวเรือนและการเข้าร่วมโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนร่วมกับอบต. จัดทำขึ้น เพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมทำให้บริเวณชุมชนมีความสะอาด โดยประชาชนที่มีรายได้น้อยบางครัวเรือนอาจมีการแยกขยะไปขายเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยมากยิ่งขึ้นในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งควรสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู ได้แก่ การมีส่วนร่วมจัดทำร่างข้อบัญญัติของอบต.เกี่ยวกับการรักษาความสะอาดในชุมชน ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลูดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้บริหารของ อบต.ห้วยพลู และผู้นำชุมชนควรมีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำร่างข้อบัญญัติของอบต.เกี่ยวกับการรักษาความสะอาดในบริเวณชุมชนให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ควรสนับสนุนให้ภาคประชาชนคัดเลือกตัวแทนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู โดยการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารราชการเพื่อขอความร่วมมือให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานจัดทำข้อบัญญัติเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดภายในชุมชนของอบต.ให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในชุมชนที่มีต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เพื่อนำสู่การศึกษาความเป็นไปได้ ของการจัดทำโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอนครชัยศรี

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนเชิงคุณภาพ

และศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เพิ่มเติมจากตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน เพื่อนำข้อมูลสรุปผลใช้เป็นแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการขยะอย่างถูกวิธีและมีความเหมาะสมกับชุมชน

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมมลพิษ (2547) การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างครบวงจร เข้าถึงได้จาก:
<http://www.pcd.go.th>, 20 มกราคม 2562
- กรมควบคุมมลพิษ (2550) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คู่มือแนวทางและข้อกำหนด
 เบื้องต้นการลดและใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย
- กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม(พ.ศ. 2559 – 2564) แผนแม่บท
 การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ เข้าถึงได้จาก:
http://infofile.pcd.go.th/waste/PP_Fukuoka2.pdf 25 กุมภาพันธ์ 2562
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์ (2550) การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลด้านการ
 บริการจัดหางาน. กรุงเทพมหานคร : กองแผนงานและสารสนเทศ กรมการจัดหางาน
 กระทรวงแรงงาน,
- โกวิท พวงงาม. : (2545).การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน. ม.ป.ท.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น คู่มือมาตรฐานการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล เข้าถึงได้จาก:
[http://
 www.dla.go.th/servlet/EbookServlet?_mode=detail&ebookId=10&random=13626
 41610241](http://www.dla.go.th/servlet/EbookServlet?_mode=detail&ebookId=10&random=1362641610241) 25 กุมภาพันธ์ 2562
- คะนิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ. : แนวทางการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญ
 แห่ง
 ราชาอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ปัญหา อุปสรรค และทางออก. กรุงเทพฯ ธรรมดาเพลส, 2545
- จันทร์เพ็ญ มินคร (2554) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลบางนาง
 ลี
 อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น
- เจมส์ แอล. เครีย์ตัน (2551) คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน การตัดสินใจที่ดีกว่าโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม.
 แปลโดย ศ.นพ.วันชัย วัฒนศัพท์, ดร.ถวิลวดี บุรีกุล, ผศ.ดร.เมธิดา พงษ์ศักดิ์ศรี. ขอนแก่น โรง
 พิมพ์ศิริภรณ์ ออฟเซ็ท,
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2552. หน้า 16) พลวัตการมีส่วนร่วมของประชาชน: จากอดีตจนถึงรัฐธรรมนูญแห่ง
 ราชาอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ บริษัท เอ.พี.กราฟิค ดีไซน์และ
 การพิมพ์ จำกัด,
- ทิวา ประสุวรรณ,ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ,ดารากร เจียมวิจักขณ์,ปรีชา ดิลกวุฒิสวัสดิ์ (2559) การจัดการ
 ขยะแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนในตำบลบ้านแลง อำเภอมือง
 ระยอง จังหวัดระยอง
- นางสาวพริมาดา ฉลองชัยสิทธิ์ (2558:1-2) พฤติกรรมและความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดการ
 ขยะ กรณีศึกษาคอนโดมิเนียมเขตห้วยขวาง

บรรณานุกรม (ต่อ)

- บวรศักดิ์ อูวรรณโณ และคณะ(2554. หน้า 18) รายงานการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ บริษัท เอ.พี.กราฟฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด
- บวรศักดิ์ อูวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล(2548. หน้า 29 – 30)ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy). กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า,
- บวรศักดิ์ อูวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล(2548. หน้า 15)ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy). กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า,
- ปภาวรินทร์ นาจำปา (2557: ง) การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลตำบลคลองใหญ่อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2543) กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา กรุงเทพมหานคร
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. หน้า 25-26.
- ยุพาพร รูปงาม. (2545). การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงบประมาณ ในการปฏิรูป ระบบราชการ ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2544) คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน. นนทบุรี สถาบันพระปกเกล้า.
- สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร(2558) สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เรื่อง ขยะมูลฝอยชุมชน ปัญหาใหญ่ที่ประเทศกำลังเผชิญ (Municipal solid waste : The Significant problem of Thailand)
- สุรพงษ์ เล็กสมบูรณ์ (2557) กลยุทธ์การจัดการขยะชุมชนแบบประชาชนมีส่วนร่วมของเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์
- องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลู (2561) แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561-2564)

ภาคผนวก

แบบสอบถามเรื่อง

การจัดการขยะมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความหรือตัวเลขและใส่ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() น้อยกว่า 20 ปี

() 21 ปีขึ้นไป-30 ปี

() 31 ปีขึ้นไป-40 ปี

() 41 ปีขึ้นไป-50 ปี

() 51 ปีขึ้นไป-60 ปี

() 61 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

() ต่ำกว่าปริญญาตรี

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

() อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. อาชีพ

() ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

() ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

() พนักงานบริษัท/ลูกจ้าง

() เกษตรกรรม/ชาวสวน/ชาวไร่

() อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

() ต่ำกว่า 10,000 บาท

() 10,001 บาทขึ้นไป-15,000 บาท

() 15,001 บาทขึ้นไป-20,000 บาท

() 20,001 บาทขึ้นไป-25,000 บาท

() 25,001 บาทขึ้นไป

6. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

() ไม่เกิน 5 ปี

() 6 ปีขึ้นไป-10 ปี

() 11 ปีขึ้นไป-15 ปี

() 16 ปีขึ้นไป-20 ปี

() 21 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของตำบลห้วยพลู

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยกำหนดคำตอบเป็นคะแนน 5 ระดับ คือ

5	หมายถึงเห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึงเห็นด้วยมาก
3	หมายถึงเห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึงเห็นด้วยน้อย
1	หมายถึงเห็นด้วยน้อยที่สุด

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)					
1. ท่านเข้าร่วมการประชุมประชาคมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนร่วมกับชุมชนหรือ อบต.					
2. ท่านมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนในชุมชนเพื่อจัดทำโครงการ/ กิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอย					
3. ท่านมีส่วนร่วมในการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการขยะแบบครบวงจรกับชุมชนหรือ อบต.					
4. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน/โครงการเพื่อแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชน					
5. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำร่างข้อบัญญัติของอบต.เกี่ยวกับการรักษาความสะอาดในชุมชน					
6. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผน การแบ่งหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับชุมชนหรือ อบต.					
7. ท่านมีการจัดลำดับความสำคัญสาเหตุของปัญหามูลฝอยในชุมชนของท่านว่าจะทำสิ่งไหนก่อนหรือหลัง					
ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation)					
8. ท่านมีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมของชุมชน หรือ อบต.ในการรณรงค์และร่วมเก็บขยะมูลฝอยในชุมชน					
9. ท่านมีส่วนร่วมคัดแยกประเภทขยะ เช่น เศษกระดาษ พลาสติก ขวดแก้ว หรือขยะมีพิษ ก่อนนำไปทิ้งลงถังขยะ					
10. ท่านมีส่วนร่วมใช้ถุงผ้า ปิ่นโต หรือตะกร้า มาซื้อ สินค้าเพื่อลดการใช้ถุงพลาสติก และกล่องโฟม					
11. ท่านมีส่วนร่วมนำขยะมูลฝอยในครัวเรือนมาทำเป็นปุ๋ยหมัก หรือน้ำหมักจุลินทรีย์ชีวภาพ					

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
12.ท่านมีส่วนร่วมชุมชน หรือ อบต.ในการเข้าฝึกอบรมเสริมสร้างความรู้ต่างๆเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย					
13.ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อรณรงค์การทำความสะอาดชุมชนในวันสำคัญที่ทางราชการกำหนด					
14.ท่านมีส่วนร่วมชักชวนคนในครอบครัวหรือเพื่อนบ้านในการจัดการขยะมูลฝอย					
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefit)					
15.ท่านมีส่วนร่วมในการลดขยะมูลฝอย เช่น ขวดพลาสติก ขวดแก้ว หรือ ถูพลาสติกที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่					
16.ท่านมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนแล้วนำไปขายเพื่อเพิ่มรายได้					
17.ท่านมีส่วนร่วมไม่ทิ้งขยะลงลำคลองและแม่น้ำเพื่อทำให้ลำคลองและแม่น้ำสะอาด					
18.ท่านมีส่วนร่วมนำปุ๋ยหมัก หรือน้ำหมักจุลินทรีย์ชีวภาพไปใช้ประโยชน์					
19.ท่านมีส่วนร่วมในการทำให้ชุมชนของท่านสะอาดเรียบร้อย					
20.ท่านมีส่วนร่วมในการลดมลพิษในชุมชนให้น้อยลง					
21.ท่านสามารถติดต่อ รับข่าวสาร กับชุมชน และ อบต.ได้สะดวกขึ้น					
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)					
22.ท่านมีส่วนร่วมในการทำเกณฑ์ประเมินผลการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน					
23.ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการขยะในชุมชนของท่าน					
24.ท่านร่วมแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะในการจัดการขยะมูลฝอยของ อบต. ให้ อบต.ทราบ					
25.ท่านได้รับทราบผลการประเมินผลการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน					
26.ท่านมีส่วนร่วมในการช่วยประชาสัมพันธ์ผลการประเมินผลการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย					
27.ท่านมีส่วนร่วมในการแจ้งให้ อบต.ทราบ เมื่อพบขยะอันตรายในพื้นที่สาธารณะ					

ข้อเสนอแนะ.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาวกนกวรรณ อรรคบุตร
วัน เดือน ปีเกิด	10 มีนาคม 2523
สถานที่เกิด	นครปฐม
ที่อยู่ปัจจุบัน	อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลู
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2557	ปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
ประสบการณ์ทำงาน	
พ.ศ. 2554-2555	เจ้าพนักงานพัสดุ องค์การบริหารส่วนตำบลป่าเว
พ.ศ. 2557-2560	เจ้าพนักงานธุรการ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลู
พ.ศ. 2560-ปัจจุบัน	นักทรัพยากรบุคคล องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพลู

